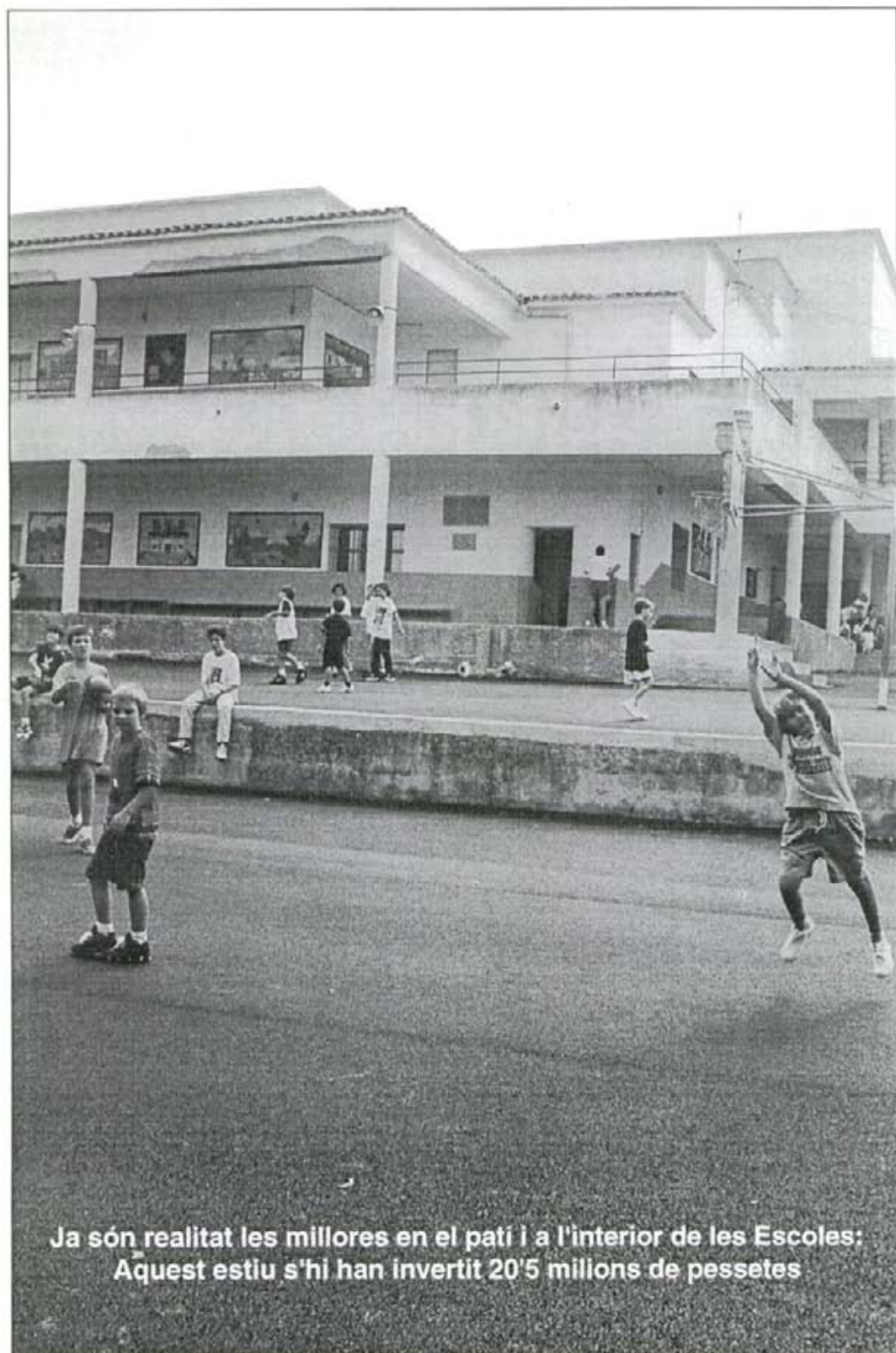

BONA PAU

Nº. 536 - Any XLV - MONTUÏRI - OCTUBRE - 1997

Ja són realitat les millores en el pati i a l'interior de les Escoles:
Aquest estiu s'hi han invertit 20'5 milions de pessetes

Es construeix la
rotonda d'Es
Creuers

Es faran millores
a 9 camins rurals

Entre 15.000 i
18.000 pessetes
casa/any, la
contribució al
"Pla Mirall"

Joan Miralles
Gomila ha superat
les 50 donacions
de sang

A partir del
pròxim any, les
berbens de Sant
Bartomeu seran
gratuïtes

Dos fruits
excepcionals:
Una gírgola
comestible de
garrover (3'2
quilos) i una
carabassa (2'15
metres de
circumferència)

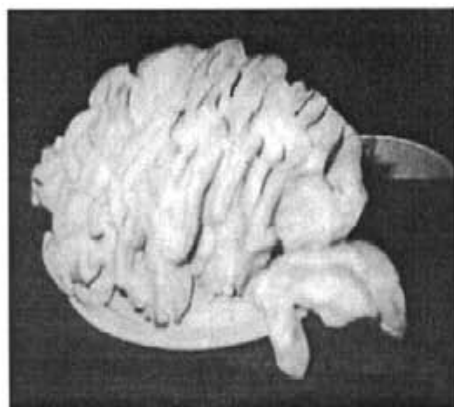
Grup de quintos i quintes que enguany compleixen els 65 anys. Són els nascuts el 1932. N'hi manquen alguns de morts i altres que no hi eren.

CURIOSITATS

Fruits excepcionals

Aquest final d'estiu a Montuïri s'han donat varis cassos d'haver recollit extraordinaris productes del camp. A mode d'exemple presentem aquests dos:

Gírgola de garrover

A aquesta gírgola la va trobar en Pep Gomila "Nofre" a un garrover de Son Costa dia 19 de setembre. És blanca, comestible i més grossa que un plat normal de cuina, com es pot veure. Pesada va fer 3 quilos i 200 grams. La foto fou tirada dins s'Hostal. A Montuïri normalment es troben gírgoles de garrover vermelles, però una gírgola d'aquest tamany i blanca, poques vegades que s'hagués sentit dir que se n'havien trobades dins el nostre terme.

Carabassa extraordinària

A dins Son Vanrell la va conrar en Joan Sastre Miralles "Llebre". Ara la tenia dins l'entrada de ca seva. Per la botella normal i el pes d'un quilo que hi ha al seu costat es pot destriar la seva grandària. No la poguérem pesar, però la circumferència exterior midava 2'15 metres. I això que a Montuïri encara n'hi havia de més grosses.

BREUS

La rotonda dels Creuers

A principis de setembre es varen començar les obres per construir la rotonda dels Creuers a la intersecció de la carretera de Manacor-Porreres, punt conflictiu i perillós, sobretot pels montuïrers. Les obres continuen però sembla que encara no han arribat a la meitat.

Pla territorial del Pla

La Federació Agrícola Ramadera Balear ha presentat una sèrie d'al·legacions a aquest Pla, ja que es dona massa prioritat al desenvolupament del sector turístic i s'oblida l'agropecuària.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socias Mora, Antoni Mateu Socias, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Altruisme

A rel d'haver rebut Joan Miralles Gomila la insignia de 50 donacions de sang, així com dues persones més de Montuïri el guardó per les 25 i altres quatre, la de deu, es mereixen aquests i moltíssims més, ara anònims, l'agraïment per la seva gesta desinteressada en bé dels altres, donant sang, o sia oferint vida.

Deixadesa

Donen una pèssima impressió totes aquelles persones que depositen les bosses de fems en el lloc on no pertoca. Un fet repugnant i detestable, ja que després es qualifica així tot el poble, quan en realitat i en proporció sols són una minoria i contats aquells que així donen una mostra de deixadesa i negligència.

Dos dits de seny

La murmuració

Qui és que no ha murmurat mai? Qui és que no ha parlat qualche vegada malament d'altri, sobretot quan aquest no està present?

Pensem que el qui murmura s'erigeix en jutge; un jutge que no condemna ni du a la presó, però perjudica moltes vegades, i això que generalment ho fa pel gust de sentir-se superior a la víctima o pel desig de turlar-la amb les seves expressions.

El murmurador ve esser un jutge que no instrueix plets ni, per tant, els conclou. De fet no sentència ni posa pau a les disputes, ni tampoc millora el procedir del qui ataca ni el d'ell mateix, però judica i castiga a aquell a qui es refereix.

Murmurar és una indelicadesa, un procediment que és una ofensa. Moltes vegades aquests detractors són xafarders o xafarderes que es defensen proclamant que diuen la veritat. No s'aturen a pensar que són impostors quan darrere parlen malament d'un, encara que diguin la veritat. Això quan aquestes crítiques no són una venjança hipòcrita, fruit d'una irritació extravagant o d'una injusta necessitat de justificar-se.

Cal tenir seny i esser responsables de les pròpies paraules, com també considerar que quan un parla amb menyspreu d'un altre, és molt possible que aquestes maledicències tornin recaure sobre el mateix que les ha divulgades. Valdria més que aquell que difama l'absent, es refreni la llengua, reflexioni sobre el seu comportament, ja que moltes vegades qui es pensa no tenir defectes o creu que la seva conducta és immillorable, esdevé ser més despreciable que la d'aquell de qui parla.

Aquests detractors no posen esment en el seus judicis i fins i tot es diverteixen i s'espaïen desprestigiant el pròxim. Més els valdria que posassin un fre a la llengua a fi que quan no poguessin parlar bé de l'altri, es callassin.

Salomó

Decisions improcedents

Per als observadors imparcials en els plens del consistori municipal són excessives les vegades que un considera improcedents certes decisions que prenen els regidors d'un o altre partit polític representat a la corporació a l'hora de decidir-se per donar la seva aprovació, rebuig o abstenció a les propostes que es presenten. Dóna la impressió que amb massa freqüència es mira d'on ve la proposició i com es presenta que no el bé de la comunitat que representen. No és que aquest fet es doni sempre, però s'ofereix massa sovint.

És lamentable que en aquest temps de democràcia que vivim, l'oposició quasi mai tenguí la raó o no li vulguin donar o no sia escoltada. I això és el motiu pel qual uns i altres no arriben a entendre's. I si la majoria imposa la seva preponderància o aplica la disciplina de vot sense donar ni tan sols opció als membres de l'oposició perquè puguin suggerir idees positives, això encara és pitjor. En els nostres dies no és aquesta la millor manera d'actuar, ni dels partits polítics ni de les institucions socials. Si la veritat ha de surar, la raó no ha de romandre per terra.

És evident, per altra part, que els qui ostenten el govern no obtenen sempre l'aprovació de la resta ni tenen garantit-

zada la conveniència de tal determinació. Com tampoc, al contrari, els de l'oposició han de considerar que les seves aportacions no són sempre ni les més oportunes ni les millors. I és des d'aquesta òptica que cada cas, cada punt que es tracta, s'ha d'estudiar per separat, considerar els aspectes positius i negatius, imparcialment, i després decidir-se. Això a part de les consignes rebudes des del si de cada partit.

Consideram absurd menysprear la consciència dels regidors, sien del partit que sien, adduint que la seva missió consisteix sols en aixecar la mà per mostrar el seu acord —o desacord— segons les indicacions el capdavanter del partit que representen. El plens de l'Ajuntament no es convoquen per fer política, sinó per gestionar els interessos del poble. Uns interessos que haurien de ser vàlids, sia quin sia el partit que els proposa. La raó sempre és la raó i no sempre l'ostenta el qui disposa de més potencial; ni, naturalment, el qui en té manco. El voler obtenir cada vegada l'aprovació pot conduir a decisions improcedents.

Deim això tot i que en el ple d'aquest passat setembre els partits de l'oposició presentaren sengles mocions que foren aprovades per unanimitat.

O. Arbona

A la paret lateral de la sala d'actes de la casa de la vila hi figura, president, el quadre del fill il·lustre de Montuïri, Pare Antoni Martorell. I a ambdós costats, els del Rei i el de la Reina.

Capítol VIII

Setembre 1936: Un mes tràgic

El cotxe va penetrar els carrers foscs mentre el poble dormitava damunt el turó. Per ventura tot era un mal son, imaginacions exagerades dels quatre pessimistes de torn. Però no, no eren temps d'esperances i el rondinar compassat del Ford "Balilla" avançava irremissiblement enmig de les cases silencioses. Va pujar pel carrer de sa Trona, travessà el carrer i la plaça Major per enfilat el carrer des Pujol. Tot era a les fosques. Només els seus fars ovalats el guiaven entre la obscuritat d'aquella nit de setembre. A damunt es Pujol girà a mà esquerra i es va endinsar pel carrer de Dalt. S'aturà davant una casa. Del cotxe sortiren un grapat d'homes armats. La camisa blava i la boina també blava amb la borla vermella els delatava: eren falangistes. Un estol de falangistes externs. Tocaren a les portes.

- Toc! Toc!

- Qui és? Respongué la veu d'una dona presa per l'angúnia i el sobresalt d'aquelles hores intempestives.

- Obriu. Tenim ordres d'endur-nos en Pep. L'han d'interrogar. Obriu tot d'una.

Foren uns moments interminables. Uns instants lentíssims on les imatges s'allargassen i s'eternitzen fins que, de sobte, el temps s'interromp i te n'adones de la crua realitat que t'envolta. És quan comprens que la situació és molt greu i sents un calfred que transmuta tot el teu cos i et deixa gelat, fred, sense alè.

Al cap d'una estona, però, el biuló es despassà i la porta d'alzina s'obrí gemegant sobre els galfons rovellats. Els fascistes irromperen impetuosament dins la casa amb els fusells, les bales i els correàtges. La seva expressió, agra i seriosa, denotava que venien disposats a tot.

- On és en Pep? Requeriren immediatament a la dona que plorava desconsolada.

En Pep baixava les escales de la sala. S'havia acomiadat dels seus tres fills, encara petits, que dormien plàcidament sense témer-se'n de res. Tot d'una l'agafaren però encara va poder donar una besada a la seva dona. Sobraven les paraules.

El feren pujar al cotxe que ràpidament fou engolit per l'obscuritat i el silenci tornà al carrer. Un silenci només pertorbat pel plorinyar d'aquella dona que no

tenia altra cosa per cixugar-se les llàgrimes que la serena freda de la nit. Alguns veïnats talaiaren la feta ocults rera els finestrons i les retxilleres de les persianes i, morts de por, s'arufaren dins el llit pensant en en Pep i el seu tràgic destí. En Pep feia de pagès. Tenia una veu baixa molt profunda i cantava en el cor parroquial. També tocava el clarinet a la banda de música. Però, sobretot, en Pep era polític, molt polític. Cada vespre llegia el diari en veu alta a la societat republicana, al cafè de Can Xoroi, i tots escoltaven entabanats les seves lectures i dissertacions. Els trobaren morts, a ell i a un altre montuïrer que també nomia Pep, devora el pont de Biniali en el terme de Sencelles. Era la matinada del dia 1 de setembre de 1936.

* * *

Record quan em contaves aquestes macabres històries, Gerard. Estaves assustat, molt assustat. Com es pot perdre el cap d'aquesta manera?, et demanaves. És increïble. I jo? Jo estava acollonida, feta pols. No podia imaginar-me que hi hagués persones amb tanta mala bava. Però la cosa no acabà aquí, em digueres. El dia 3 de setembre s'endugueren en Bernat i en Jaume els quals moriren a la vorera d'algun camí. El mateix dia 3 agafaren en Joan "Collet" que era el batle republicà i un altre home que també nomia Joan. Els trobaren cosits a balades, enmig d'un bassiot de sang, a una cuneta de la carretera de Sóller. I el dia 9 de setembre tocà a en Miquel i en Gaspar que perderen la vida en pareescudes circumstàncies. Tots ells moriren oficialment d'una hemorràgia interna. I en Nofre, i en Toni, i en Tomeu, i en Miquel, i en Joan. Aquests vivien fora poble però també colaren la vida a qualsevol indret. Total quinze montuïrers que foren víctimes de la brutalitat d'aquells dies. També hi hagué vuit soldats del nostre poble que moriren al front de batalla. Tots ells lluitaren al costat del bàndol guanyador, el bàndol nacional, i per això tengueren un reconeixement públic del seu sacrifici. Foren memorats amb una creu que s'edificà damunt els graons i retolaren els seus noms a la façana de l'església.

He recordat aquests esdeveniments tan horribles quan, remenant papers, he trobat la còpia del diari que tu, Gerard, em confiaves. Com saps, és la crònica d'una persona instruïda que va patir injustament noranta dies de presó. Narra els principals esdeveniments que van ocórrer a Montuïri des de l'any 1934 a l'any 1944. Voldria llegir-te'n textualment un fragment on aquest montuïrer descriu de forma eloqüent la violència i el sofriment d'aquells dies. Escolta, Gerard:

Dia 26 de Agosto de 1939. Tercer aniversario de mi detención. IN MEMORIAM. 26 de Agosto del fatídico año de 1936.

Tres años se cumplen hoy, que por orden del Sr. Comandante Militar que fue de esta villa, D. Pedro Sancho, fui encerrado en la cárcel o depósito militar de la misma.

Apena recordar aquellos tristes sucesos; no obstante, aquellos funestos días de angustia quedaron tan grabados en la memoria y esculpidos en el corazón de los que, por desgracia fuimos víctimas de las venganzas personales de aquellos monstruos de la naturaleza, que a pesar de hacer esfuerzos para olvidarlos, no es posible apartar de la memoria aquellas horas lentas, interminables.

Tristeza en el corazón por los asesinatos de la noche anterior, cuyos cadáveres eran encontrados el siguiente día al borde de los caminos y los que se escapan de la vil, brutal y cobarde matanza eran transportados presos al BARCO, este barco anclado en el muelle de Palma, que, sin ser fantasma, aterrorizaba a todos y cuya silueta perdura y perdurará mientras vivamos.

Escenas de terror, lapidarias frases, verdaderas o supuestas, de las víctimas, transmitidas de unos a otros, encuestas tristísimas de los familiares por la suerte de los suyos, horrosas fases del drama, horribles relatos de escenas macabras, de martirios cruentos. Toda una gama de sucesos espantosos que hacían palidecer los de la Revolución francesa de 1789.

Dios nos dé fuerzas y resignación para sufrirlos con paciencia u olvidarlos y no permita que en lo sucesivo se repitan.

No trobes, Gerard, que és una descripció molt gràfica? Més bé brutal. I ara? Toquen? Em criden pel visorcontrol. Què deuen voler a aquestes hores? Tenc por, Gerard!

Rosalina Llovet

El sentit de la festa del sequer Entre la recuperació i la consolidació

Pere Sampol, en el seu brillant pregó de les festes patronals de Sant Domingo, va reflexionar en veu alta, sobre tota una sèrie de qüestions que la Comissió del Sequer també fa anys que rondina. El vicepresident del CIM va lloar l'empenta dels lloretans envers la recuperació i l'organització d'una festa tan arrelada i entranyable per a tots els ciutadans del Pla de Mallorca, però —com bé ens recordava l'il·lustre pregoner— els habitants d'aquestes illes seguim consumint figues —talment taps de suro— turques; els restaurants no ofereixen cap tipus de plat amb productes derivats de les figues; la majoria de figuerals del Pla van desapareixent, etc. És a dir: no té sentit celebrar una festa condemnada a una mort anunciada si no se'n canvia la finalitat; la festa ha d'esdevenir un mitjà, no una finalitat en ella mateixa.

Tot i que els organitzadors —enguany, per primera vegada és una festa institucional, ja que l'Ajuntament de Lloret la declarà, fa uns mesos, com a festa pròpia del poble— de la celebració defugen qualsevol simbologia folklòrica-espectacle, els anys en què calia conscienciar la gent sobre la recuperació de la festa ja han passat. No podem estancar-nos en una celebració que, any rere any, veu com aquest producte —la figa— no pren la volada pertinent i no s'esdevé l'efecte multiplicador que tota empresa de futur ha de comportar quant a treball, inver-

sions, moviments, etc.

Perquè, vejam. Per aquests dies de festa es mobilitzen més d'un centenar de persones; es preparen una trentena d'olles de figues seques; uns quants litres d'arrop —un litre d'arrop necessita uns cinc quilos de figues seques—; una quarantena de litres d'herbes dolces i seques; una trentena de pans de figa; una vintena de plats derivats tots ells o, com a condiment essencial, de la figa; es fa una mostra d'una quarantena de classes de figa; així com una exposició d'ormejos del camp relacionats amb el món del figueral. Les innovacions que es van introduint any rere any, com el de regalar branques de figueres de determinades classes per poder-les sembrar, incentivar l'intercanvi de tipus de figues, etc., semblen petites passes que no fan sinó ajornar la solució definitiva a aquesta celebració. I què s'hauria de fer? En primer lloc crear una cooperativa agrícola que aglutinàs totes aquelles persones que tenen un tros de terra amb figueres; fer un inventari de figueres amb totes les varietats que hi ha a Lloret: la cooperativa s'encarregaria de proporcionar les classes de figues escaients segons els terrenys i les necessitats. La cooperativa esdevindria la porta d'entrada de la producció de tot tipus de productes derivats de les figues: arrop, pa de figa, figues amb mel, ensucrades, figues seques, herbes; es podria aconseguir una denomina-

Pels voltants del Molí d'en Gospet altre temps s'hi assecaven moltes figues

ció d'origen: Lloret es convertiria en el centre aglutinador que podria donar sortida —ja que hi ha un gran i excel·lent mercat— a tots aquests productes. Els restaurants del Pla podrien afegir a les seves cartes plats condimentats amb figues, així com dolços i pastissos de figues. El casal del Convent de Lloret —un immens espai infrautilitzat— podria convertir-se en un museu etnològic i, allà mateix, una tenda per vendre tots els productes que la cooperativa aniria elaborant. Es podrien organitzar visites per a mostrar el procés de fabricació de tots els productes. Capsetes amb sis figues, botellins d'arrop i d'herbes, pans de figa, degustacions, pastissos de figa, etc., tot això podria formar part d'aquest engranatge on els únics beneficiats serien aquelles persones que tenen un tros de terra amb un grapat de figueres.

Llavors sí que podríem celebrar una bona Festa del Sequer, perquè l'objectiu de la recuperació de la festa s'hauria assolit i tendria un sentit vertader. Pere Sampol, home d'una extraordinària visió de futur i excel·lent pragmàtic, ens va tirar la primera sonda; tant de bo que no hagi caigut dins un paner foradat. El Pla de Mallorca necessita aquests tipus d'iniciatives per a sobreviure amb allò que li és més propi i sense l'obligació de vendre's al millor postor. Bona Festa del Sequer 97!

Felip Munar i Munar

Membre de la Comissió organitzadora del Sequer 97 de Lloret de Vistalegre

Manera
MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina:
Cra. Manacor km. 28'5
07230 MONTUÏRI (Mallorca)

Tlf. Magatzem: 64 60 95
" Particular: 64 61 73

Ço que fan los lauradors

Montuïri, poble agrícola avui? Si la resposta és afirmativa, és possible l'existència d'alguns lectors de **Bona Pau** interessats en el pensament lul·lià sobre la personalitat de l'agricultor (laurador) medieval de finals del s. XIII i principis del s. XIV.

Llull plasmà el seu parer en l'obra "Llibre de contemplació", text molt llarg, més de quatre vegades "El Quixot" si usam aquesta coneguda novel·la com a punt de referència. Però no vos aclapareu, en compensació de la llargària es tracta d'"el millor (llibre) que mai s'hagi escrit en la nostra llengua" (Martí de Riquer, I, 269).

Per al lector d'avui podrà tenir més interès la distinció 26 de la citada obra, la qual comprèn els capítols 103 a 124 dedicats al sentit corporal de la vista. Aquest sentit ens fa contemplar un panorama social vari i significatiu de la vida medieval.

D'aquests 21 capítols, els més atractius poden ésser els referents a la humanitat. Entre ells hi trobam el 124 dedicat a la personalitat del nostre protagonista, el laurador. Vegem-ne una mostra.

Qui són aquests lauradors medievals?:

1. *Aquells qui són, Sènyer (Senyor, Déu), savis lauradors, veem que fan diferència enfre temps e temps, e loc e loc, e sement e sement; car segons que són les sements, cové que sien los locs e los temps (6) [1].*

2. *(...) los lauradors veem que segons lo temps de l'any covinent a sembrar, sembren; e veem, Sènyer, que segons que's cové lo temps de segar los blats e d'ajustar (aplegar) los fruits, seguen e ajusten (4).*

3. *(...) guareten (llauren un guarct, rostoll) la terra e l'assaonen per tal que sembren en ella la sement (...) (2).*

4. *(...) lauren la terra e l'assaonen per tal que do fruit (...) (1).*

5. *(...) eixercolen (arrancar les herbes) los blats e-ls denegen (netejar) per tal que les males herbes no ofeguen ni destruen los blats (...) (7). Car los lauradors denegen de les males herbes los camps e les vinyes e-ls horts, arant e cavant e eixercolant (29).*

6. *Los hortolans e-ls lauradors veem, Sènyer, que adoben e assaonen la terra ab fems, qui és cosa leja e pudenta e*

subza (11).

7. *(...) poden les vinyes e-ls arbres, per tal que més duren e més de fruit facen (10).*

8. *(...) Los lauradors veem que quan han segat lo blat, que-l baten, e com l'han batut venten-lo, per tal que-l vent triu la palla del gra; veem que estogen lo blat en lurs graners e en lurs siges, e deixen la palla defora (8).*

9. *(...) nós veem que los lauradors savis com han collit lur blat, que n'estogen en lurs graners segons que n'han mester tot l'any en menjar e en sembrar (9).*

Passem a un altre punt. Quina és la relació agricultor - terra?:

1. *Si los lauradors, Sènyer, han lurs pensaments e lur cor en la terra, no és nulla meravella, per ço car en la terra viuen e ab la terra ajuden tots nosaltres (24).*

2. *(...) saben haver coneixença de les terres, quals arbres ni (i) quals sementers se convenen ab elles segons propietats e natura (12).*

3. *(...) no veig neguns hòmens, Sènyer, qui en tan gran treballs tenguen la terra, com lauradors, car tot el dia se combaten ab ella e giren-la e menen-la çà e lla, e no la deixen estar en pau ni en foll (en repòs, sense aplicació) (25).*

La pluja, des de sempre, és un dels gran problemes del pagès:

1. *Nós veem que com los lauradors han gran mester pluja, que sempre recorren a vós (Déu), que-ls donets tanta de pluja com ells han mester; e puixes (després) com vós los havets donada molta pluja, sempre vos pregunuen que vós façats cessar la pluja e que-ls donets bell temps. E encara veem, Sènyer, que com vos no-n fets a lur guisa, que sempre són fellons e s'aïren contra vós (13).*

Condicció indispensable per al bon rendiment de l'ofici d'agricultor: la pau.

1. *Tan són, Sènyer, los lauradors amadors de la pau, e tan són amadors de bé, que no veig neguns hòmens en tot lo món, qui tan gran desig hagen de pau, com lauradors; e ço per què han major desig de pau que neguns altres hòmens és per ço car han més de guerra que neguns altres hòmens (Recordem el dret medieval de reis i nobles de fer lleves de soldats entre els seus súbdits, majoritàriament pagesos. En dur-se'n a la*

guerra els homes més joves, els millors braços agrícoles, quedaven als camps sols els vells, dones i nins, en perjudici de l'agricultura en general i de cada família en particular). *E doncs, Sènyer, pus que los lauradors desigen pau, gran desconeixença e gran vilania fan tots aquells qui-ls meten en guerra e no-ls deixen haver pau (21).*

Aquest número 21 que acabam de llegir ens duu de la mà a la consideració dels conflictes socials sorgits entre els senyors i els serfs de la gleba o altres agricultors:

1. *Nós veem que los lauradors aren e caven e treballen e traen (treuen) mal; e veem, Sènyer, que del treball e del maltret (esforç extenuador) que-ls lauradors soferen (sofreixen), han los reis e-ls barons e-ls hòmens rics benanances, e remeis, e delitaments e sojorns (estades de repòs). E oñ los prínceps e-ls hòmens rics més han de delits e de benanances, los lauradors veem que han més de mals e de treballs, per les grans injúries que prenen per los hòmens que viuen de lurs maltrets (16).*

2. *Tots els hòmens, Sènyer, e totes les aus e totes les bèsties, fan mal a lauradors; car los reis e-ls cavallers los roben e-ls forcen e-ls meten en guerra, on los fan morir e perdre tot quant han, e-ls talen e-ls destrueixen lurs blats e lurs vinyes e lurs plantes, e-ls cremen e-ls enderroquen lurs albergs (cases); e-ls ladres e-ls hòmens falses lur emben (roben) e-ls enganen; e-ls aucells e les bèsties lur talen lurs blats e-ls menuguen (mengen) lur bestiar. E en totes maneres veem que-ls lauradors són injuriats e escarnits e malmenats (18).*

3. *(...) nós veem que com los lauradors han mal any e són fallats lurs esplets (collites), que tots los altres oficis e mesters (menester, ocupació manual) ne valen menys e se n'afollen (malmetre una cosa); e com los lauradors han bon temps e bon any, tots los altres oficis e mesters ne valen més. E doncs, Sènyer, pus per ells se melloren o s'afollen totes les altres arts (professions liberals) e-ls altres oficis, ¿com poden totes gents ésser contraris e enemics de lauradors, ni (i) per què són menyspreats per totes gents? (19).*

D'aquesta injustícia social Llull en fa derivar els següents trets psicològics de la personalitat de l'agricultor:

1. *Si los lauradors, Sènyer, haguessen*

(Continua a la pàgina següent)

Les competències d'educació

Les negociacions per aconseguir les competències d'Educació sembla que no acabaran mai. Una vegada més, la capacitat negociadora del Govern Balear torna a posar-se en evidència. Ja hem perdut el compte dels anys que fa que ens prometem el traspàs imminent d'aquestes competències. Unes competències que encara ens neguen i que ens condemnen a ser l'única Comunitat autònoma de l'Estat espanyol, amb una altra llengua oficial a més del castellà, que no gestiona l'àrea d'educació no universitària.

De cada vegada és més sòlida la sospita que el Govern central ens tornarà a passar amb cançons. Des del Govern Balear, s'apunta que el traspàs es podria endarrerir un any. El conseller d'Educació i Cultura, Manuel Ferrer, s'abriga abans de ploure i justifica la ineficàcia del seu departament dient que les Balears no es conformen amb una dotació econòmica de 35.000 milions de pes-

setes per a Educació. Des de quan a Madrid escolten els plors i les reivindicacions del Govern Balear? I això que ara, a la Moncloa, despengen l'auricular quan hi telefona l'Honorable President, Jaume Matas.

O anam molt errats, o tot quedarà en no-res. Quedarem sense Competències, amb les repercussions que això tindrà per a la cessió del 30% de l'IRPF, o les haurérem d'assumir amb una dotació econòmica ínfima.

No fa molt, l'STEI, el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes, i el PSM presentaren un informe sobre el cost de les transferències d'Educació: les xifres són boniques. Cada alumne de les Balears rep 84.000 pessetes menys que la mitjana estatal, i segons els càlculs del sindicat majoritari entre els mestres il·lencs, *la nostra Comunitat necessita entre 55.000 i 60.000 milions de pessetes per garantir la supervivència i la qualitat del sistema educatiu*. Si el Govern Balear acceptàs un finançament inferior a aquest o es conformàs amb l'oferta actual, 35.000 milions de pessetes, podríem dir que hem begut oli i que rebriem una partida inferior a la mitjana que ja destina actualment el ministeri arreu de l'anomenat territori del MEC. El PSM tem que darrera aquest procés de "negociació", entre els governs central i autònic, s'amaga un desinterès absolut el PP a l'hora de defensar l'ensenyament públic: qui vulgui ensenyament de qualitat que el pagui i qui no el pugui pagar...

Les dades que maneja l'Stei són contundents, i el PSM les valora amb una gran preocupació perquè si no es compleixen els objectius econòmics de transferència d'Educació, ens trobarem amb una situació difícilment insostenible i amb el més que possible desmantellament del sistema públic d'ensenyament. Ara com ara, s'han de construir de forma imprescindible 6 centres d'educació secundària arreu de les Balears, si bé la previsió de les necessitats reals que té la nostra Comunitat Autònoma, és de 17 centres, més quatre escoles d'idiomes que s'haurien de repartir entre Palma, Inca, Manacor i Eivissa, amb l'increment de plantilla docent que aquest fet suposaria. No cal dir, que fins ara els criteris que

s'han seguit per dotar els municipis d'instituts i d'escoles han estat purament polítics i electoralistes. Un bon exemple n'és el dèficit existent en els municipis del Pla de Mallorca. Els alumnes d'aquesta mancomunitat s'han de desplaçar enfora dels seus termes per anar a classe.

Tampoc no podem oblidar que les competències d'Educació en ser transferides ens permetran fixar un model educatiu propi. Un model que haurà d'incloure la riquesa cultural, geogràfica i social de les Balears. En aquest sentit, és especialment important que es destinin esforços des de l'administració pública, i recursos econòmics suficients per impulsar i garantir el procés de normalització lingüística en els centres d'ensenyament. Això signifiquen uns 3.000 milions de pessetes d'inversió. Una xifra moderada si tenim present que el País Basc en destina 20.000 només a la Normalització Lingüística i 8.000 per a reciclatge de professorat.

Firmar un conveni de finançament, en males condicions, significaria quedar hipotecats de per vida i les conseqüències serien immediates: un ensenyament deficient o s'haurien de treure els doblers d'altres partides del pressupost autònic; un fet que no resultaria gens estrany per el nostre executiu, emparat per un partit (PP) tan avesat a tapar forats. No cal dir, però, quines repercussions es derivarien de desestabilitzar un pressupost.

Falta saber fins a quin punt preocupa, a la sucursal del Consolat de la Mar, el futur de l'educació dels ciutadans de les Balears. Després de veure i de seguir de prop les desafortunades actuacions del Govern Balear, la conclusió és que el preocupa ben poc.

És impossible oblidar, en aquests moments, altres processos de negociació del Govern Balear amb l'administració central, que també han resultat nefastos. On són els 57.000 milions del conveni de carreteres? No s'ha firmat cap conveni, ni tenim els doblers i ja s'apunta la possibilitat que els ciutadans de Balears hagin de pagar peatges a les autopistes. Els nacionalistes de Mallorca lluitarem per evitar que l'Educació també sigui de "peatge".

Res no ens agradaria més que poder felicitar el Govern Balear per haver sabut defensar, per primera vegada, els interessos del nostre poble.

Pere Sampol Mas
Secretari General del PSM-NM
i diputat del Parlament Balear

Ço que fan los lauradors

(Ve de la pàgina anterior)

pacència en lur art (ofici), e que no fossen hòmens envejoses, los mellors hòmens foren de tot lo món. Mas per raó dels grans torts que hom lur fa, e per raó del gran menyspreament en què són venguts ab les gents, per açò són tots plens quaix (gairebé) de mala voluntat e d'impaciència; e per raó de la gran pobrea e fretura (necessitat) que sostenen, quaix tots són plens d'enveja e de cobeaa (cobdícia) (26).

Darrer judici lul-lià sobre la personalitat de l'agricultor:

1. Tota la millor art (activitat humana conforme a regla) e la pus profitosa que nós veem en aquest món, és, Sènyer, cella dels lauradors; car tots los hòmens d'aquest món viuen ab lauradors, e en neguna art no han tan poc d'engan ni de falsia com en laurador (...) (15).

Si Montuiri és un poble agrícola, trobes molta diferència entre el laurador lul-lià i l'agricultor que puguis observar a la nostra plaça?

Josep Oliver i Verd

[1] Nota: Aquests números fan referència als paràgrafs xifrats que componen el cap. 124.

Ressons del VI Concurs de Conte Curt

El capital privat ha de col·laborar en la cultura

Darrerament es comenta molt el protagonisme del capital privat i públic.

Serà molt difícil arribar a una mesura exacta a causa de la forma de ser de cada país. Hi ha ciutadans que respecten i protegeixen el que és públic. Basta en visitar Europa i veurem, per exemple, com estimem les plantes i flors.

Comparem aquest fet amb Mallorca.

Els batles afirmen estar preocupats per les destrosses que sofreixen les plantes en el seu municipi.

Com sabeu, per les festes de sant Bartomeu s'han lliurat els premis literaris del Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu que s'ha ampliat a la Investigació i Conte Curt juvenil. També hem tengut una col·laboració econòmica per

dur a terme les excavacions del talaïot de Son Fornés per part del Rotary Club s'Almudaina gràcies a l'interès de l'ex-president Gabriel Sampol.

Personalment, estic molt satisfet de la pujança cultural de Montuïri, empesa pels responsables del Consistori amb el suport de l'empresa privada. El Concurs de Conte Curt, any rera any, es va consolidant entre els millors de Mallorca, la qual cosa, com a veïnat de Montuïri i patrocinador del primer premi a través de la Correduria d'Assegurances, m'omple de complaença.

Un proverbi de la Índia diu així: "El somriure que regales torna cap a tu". Jo aplicaria aquesta dita a totes les persones que voluntàriament treballen per al Concurs de Conte Curt, sobretot els membres del jurat que han de llegir i qualificar totes les obres presentades i elegir els guanyadors.

El jurat es reuneix el dia previst a les set de l'horabaixa i acaba les seves deliberacions prop de mitjanit. La tasca esdevé apassionant per la qualitat de les obres amb mèrits per ser guardonades. Moltes vegades coincideixen empats la qual cosa obliga els membres del jurat a dialogar un cop més i fer una altra votació. Quan han seleccionat els treballs guanyadors, obren els sobres per conèixer el nom dels afortunats.

La Correduria que presideix seguirà patrocinant el primer premi i existeixen moltes possibilitats d'elevat la quantitat atorgada. D'aquesta forma, durem a terme les nostres obligacions socials que tenim els empresaris i posarem en pràctica la frase de Ciceró: "El bé del poble és la suprema llei. El principi bàsic hauria de ser aquest, la creació de riquesa econòmica, humana i moral que ajudi cadascun dels membres d'una comunitat a fer-se com a persona".

L'escriptor nordamericà Dale Carnegie comenta que la gent critica i condemna perquè criticar és fàcil i no requereix estudis especials. Allò que esdevé difícil és no criticar ni condemnar i la condemna resta atribucions als jutges.

Finalment, vull agrair a totes les persones que han fet possible les festes de sant Bartomeu i el VI Concurs de Conte Curt sant Bartomeu 96, la seva dedicació, esforç i interès.

Antoni Gomila Jaume
President de la Correduria
d'Assegurances Gomila S.A.

Hotel Rural Es Figueral Nou

Es Pati de Montuïri Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Carr. Montuïri-Sant Joan, km. 0'7 • Tlf. 64 67 64 • Montuïri

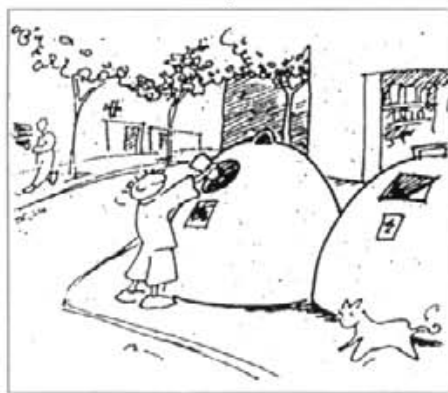
S'ha dit que...

... en es quatre anys de balls des nous cossiers, sols han sortit fotos a *Bona Pau* des components d'un des dos grups que s'alternen en ses actuacions. (Esperem que l'any que ve el nostre fotògraf capti ets oblidats).

§

... quan dia 12 de setembre as migdia to-caren ses campanes amb motiu de sa "Diada de Mallorca", molts no sabien es per què. Qualcú va demanar: "on és que hi ha foc". Un altre li va contestar: "No he sentit dir res".

§

... continuen ses queixes tant per no depositar allà on pertoca ses bosses de fems com pel fet que un dia i per mor d'una cremadissa es va empastar de pudor els voltants des punt verd. Es qui realment tenen sa culpa de totes aquestes malifetes som els mateixos veïns.

§

... ets entesos i responsables asseguren que abans d'haver acabat aquest mes d'octubre a damunt es graons s'hi haurà sembrat es fasser que hi manca.

§

... a ses plaques des motorets també hi sortirà sa frase "Una passada de poble".

§

... ja que s'han barallat es regidors amb sos mestres, ara no queda altre remei més que esser es batle es representant de s'Ajuntament an es Consell Escolar.

§

... s'ha acabat s'estiu i encara esperen (d'asseguts) aquells a qui els hagués agradat poder contemplar cinema a la fresca. Serà perquè aquest estiu ha estat un des manco calorosos o per manca d'or-

ES DIES FEINERS DE CADA DIA VA MANCO GENT EN ES CAFÈS, PERÒ ES DIES DE FESTA NO HI CABEN ... I QUAN HI HA PARTIT DE FUTBOL NO S'HI ENTENEN

PER QUÈ NO DONEN ES PARTIT DEL MONTUÏRI?

ganitzadors... o de doblers?

§

... es queixen es qui empren es camí Pelut. Diuen que fa quatre mesos que no hi fan feina per posar-hi ses tuberíes i per allà no hi ha qui hi passi. Fins i tot sa guàrdia civil de tràfic ha posat multes... o ha intentat posar-ne.

§

... també hi torna haver queixes perquè es camí de Ses Rotes torna estar esbol-dregat a un lloc i en perill a altres. S'Ajuntament no s'ha posat d'acord amb so propietari; i en s'oposició, sí, ja hi està d'acord. Es tracta des camí de Ses Rotes a Son Barceló.

§

... i pel que fa an es camí que travessa pes mig de sa possessió de Son Fornés cap a Algaida sembla que no hi ha interès en

posar-lo en condicions... diuen; si bé... asse-guren, ara s'Ajuntament ho arreglarà tot.

§

... però també hi ha montuïrers contents. Són, sobretot, aquells que a la fi veuen es seu carrer asfaltat i ben arreglat. D'aquests n'hi havia que no s'ho creien.

En Xerrim

En Joan "Gurill" com a president assegura que el Montuïri, tot i que va malament, sols té una copa d'Europa menys que el Barça

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

L'Ajuntament informa

Resum de l'acta de la sessió plenària ordinària celebrada el 9 de setembre de 1997

Comunicacions de batlia

Per batlia s'informà al Ple de les següents resolucions:

- a) La generació de tres crèdits.
- b) L'aprovació definitiva de l'ordenança fiscal municipal reguladora de la taxa per la prestació del servei de clavegueram.
- c) L'aprovació definitiva de l'ordenança municipal reguladora de la publicitat amb repartiment individual o manual de la via pública.
- d) La substitució del batle per absència, pel primer tinent de batle, Gabriel Arbona Verger, des del 7 al 21 de setembre.
- e) Contractes de treball amb l'arquitecte, les empreses Agrupació Balear d'Ambulàncies, Riusech e Hijos, S.A. i finalització del contracte amb l'auxiliar de biblioteca Jaume Alcover Melià.

f) Cobrament de tributs i preus públics en període voluntari. A Montuïri serà els dies 28, 29, 30 i 31 d'octubre, des de les 9 a les 14 h. a l'Ajuntament.

Ordenança de renous i vibracions

Per unanimitat es va aprovar modificar els articles 7, 8, 10, 13 i 14 de l'ordenança municipal de renous i vibracions, els quals, entre d'altres estableixen que no es podrà superar els 65 decibels, els bars hauran de tancar abans de les 2'30 h. i els "Pubs" abans de les 4 h.

Camins rurals

Dirimit pel vot de qualitat del batle, després de l'empat a la votació, es va aprovar iniciar expedient i aprovar els plecs de clàusules econòmiques-administratives particulars per dur a terme les obres de millorament i condicionament dels següents camins rurals: den Cucuf, des Rafal, de Sa Rota, de Can Miró, des Puig, carretera vella de Porreres, de Son Bascós, de Sa Cooperativa i de Son Palou. I finançar les obres per un import de 25.000.000 pessetes, el que suposa un 28'08% per al pressupost de 1997 i la resta, 64.028.178 del pressupost de 1998.

Obres del Pla Mirall

Després que el batle accidental indicàs que les obres es durien a terme mitjançant recursos propis i contribucions especials -amb una aproximació de 15.000 a 18.000 pessetes per casa/any- i indicar els partits de l'oposició que els projectes són faraònics, que no té sentit invertir en projectes que no són factibles i en canvi sí, altres millores, amb el vot de qualitat del batle (ja que hi hagué empat) s'aprovà signar el conveni pertinent per obtenir la cooperació de la CAIB amb el finançament de les obres del pla Mirall, les quals suposen aquesta aportació:
CAIB..... 211.452.883 pts.
Ajuntam. de Montuïri... 126.931.464 "

Adquisició d'una ambulància

A proposta del PSOE, per unanimitat s'aprovà la següent moció d'urgència: "Iniciar les gestions oportunes per a la possible adquisició d'una ambulància, gràcies a la cooperació tècnica del CIM, a fi de cedir-la a la Creu Roja i que a partir de l'any que ve torni ocupar el lloc de Montuïri. El Sr. Miralles (PSOE) s'encarregarà d'iniciar aquestes gestions".

Gratuïtat de les berbenes de Sant Bartomeu

També i com a moció d'urgència proposada pel PSM i una vegada exposada la seva motivació, per unanimitat d'acordà "que generalment siguin gratuïtes les entrades de les berbenes nocturnes de Sant Bartomeu; excepte quan la Corporació acordi el contrari per a una actuació concreta".

Precs i preguntes

(Per manca d'espai es publicaran en el pròxim número).

Equip de Govern

A la reunió de l'Equip de Govern del passat 5 de setembre s'estudiaren i analitzaren entre d'altres les següents matèries:

Urbanisme: Impulsar la modificació de les NNSS; iniciar l'expedient del Pla Mirall; contractació de l'assistència tècnica; impulsar la coordinació entre l'Ajuntament i el Govern Balear; iniciar l'expedient de contractació de cada una de les obres del Pla Mirall; analitzar l'acord d'encarregar empedrar l'Avinguda Es Dau; difondre la convocatòria de subvencions als molins; enviar les sol·licituds per a la rehabilitació de les quatre Creus de Terme...

Sanitat: Supressió de les barreres arquitectòniques a Ca Ses Monges; dotació de mobiliari i equipament al Centre de Dia; analitzar el servei d'ambulància i del metge de dia; vigilància sanitària en matèria d'aigües brutes; solucionar el problema d'embassament d'aigües en el Cementeri...

Medi ambient: Reforçar la vigilància al Punt Verd; control de contenidors i deixalles; problemàtica dels animals abandonats...

Agricultura: Millora i asfaltat del camins rurals i càlcul de les càrregues financeres...

Turisme: La col·laboració amb els graons; la conversió del Molinar en zona d'atracció turística; la divulgació del coneixement del nostre terme a l'exterior...

Esports: Anàlisi de les activitats esportives desenvolupades; millora del Poliesportiu Municipal; foment de la participació del sector jove...

Cultura i Educació: Incentivar la celebració d'obres de teatre i concerts; recatologació de les peces de Son Fornés; impuls a les Escoles municipals...

Hisenda i Governació: Analitzar la situació de la Policia Municipal; adquisició de material informàtic; millorar la circulació pel casc urbà; balanç econòmic financer...

Fires i festes: Estudi de les darreres festes de Sant Bartomeu; tramitar l'obtenció de subvencions per a la fira; festes de Nadal i d'altres festes locals i autonòmiques.

Cobrament de contribucions

La recaptació es farà a l'Ajuntament els dies 28, 29, 30 i 31 d'octubre de les 9 a les 14 h.

El començament de curs a les Escoles

En el Col·legi Joan Mas i Verd el curs ha començat així:

Els més petits, de 3 a 5 anys d'Educació Infantil, iniciaren el curs amb dos dies de retard perquè les mestres substitutes de les definitives, Aina Ferrer i Maria Francisca Miralles, que estan en baixa temporal, no havien arribat. A partir del dimecres dia 17 aquest cicle d'educació infantil començà a funcionar amb tota normalitat. Les mestres són Maria Neus Rotger (a 3 anys amb 14 alumnes), Catalina Quetgles (a 4 anys, amb 27 alumnes) i Rosa Comes (a 5 anys, amb 18 alumnes).

L'etapa d'Educació Primària començà el dia previst, dia 15 de setembre, sense cap tipus d'incidència significativa. El professorat tutor d'aquesta etapa és el següent: Catalina Martorell (1er curs amb 24 alumnes), Elena Calafat (2^{on} amb 15 alumnes), Jerònia Oliver (3^{on} amb 20 alumnes), Àgueda Palliser (4^{on} amb 13 alumnes), Catalina Gayà (5^{on} amb 17 alumnes) i Josep M^o Munar (6^{on} amb 20 alumnes). Tal vegada el fet més remarcable d'aquesta etapa és que el nombre d'alumnes per aula permet una atenció individualitzada que millora la qualitat d'ensenyament. Si això es veu recolzat amb la col·laboració de les famílies, els resultats podrien ésser molt satisfactoris.

El primer cicle d'ESO començà dia 22, com estava previst, amb la novetat de la desaparició del vuitè d'EGB i la posada em marxa per primera vegada al nostre Centre del segon d'ESO, final d'aquest cicle i de l'escolaritat a aquesta escola. El professors tutors d'aquest cicle són Guillem Fiol (1er amb 15 alumnes) i Margalida Bujosa (2^{on} amb 21 alumnes).

A més dels professors tutors imparteixen classe Toni Gornals (Llengua anglesa de 3^{on} de Primària a 2^{on} d'ESO) i Joan Sorell (de Matemàtiques i Ciències Naturals d'ESO).

Es comparteixen amb d'altres centres els mestres Tonina Cloquell (de Francès a l'ESO), M^o Antònia Vallespir (de Música a tots els cursos), Joana Ferragut (de Religió a primària i ESO), Susana Izquierdo (de Pedagogia Terapèutica a l'alumnat amb necessitats educatives especials) i Manuela Rodríguez (Psicopedagoga d'EOEP del MEC).

Així mateix, com aquests darrers anys, l'AMPA seguirà subvencionant la moni-

175 persones majors assistiren al berenar que tenguè lloc en Es Figueral Nou

tora d'expressió corporal i dinamització, Francisca Pocoví.

A l'Equip Directiu continua de Director Joan Sorell; de Cap d'Estudis, Toni Gornals, i de Secretària, Catalina Gayà, després de la reelecció celebrada el mes de juny del curs passat.

Quan a l'edifici escolar, les obres que es duïen a terme a final del curs passat s'han acabades durant l'estiu, el pati s'ha asfaltat a principi d'aquest curs i manca la construcció del porxo de l'escoleta, que es farà durant el més d'octubre, juntament amb el cel·las de l'escala dreta de l'edifici.

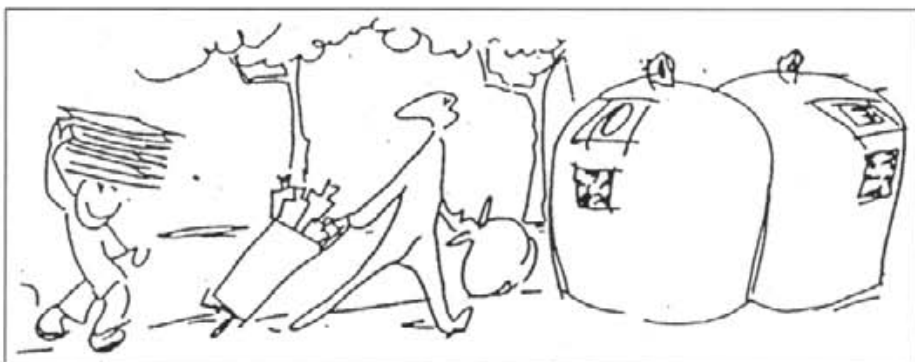
Conferència

Tal com estava previst, dia 19 Antònia Serrano, autora del llibre "Les receptes de cuina de Na Tonina" a la sala d'actes de l'Ajuntament va donar una conferència sobre temes culinaris i alimentació, una xerrada que va interessar als partici-

pants que hi acudiren. La conferència estava organitzada per Bona Pau i patrocinada per l'Ajuntament. L'assistència hagues pogut ésser més nombrosa

Persones Majors

Aquest setembre passat l'Associació de Persones Majors de Montuïri ha reprès les seves activitats i elaborat un pla mitjançant el qual té previst dur a terme conferències i cursos sobre diferents temes. El passat 28 de setembre, en lloc de l'acostumada gelatada de final d'estiu, organitzà un berenar de pa amb oli i altres ingredients en Es Figueral Nou on hi participaren 175 associats. Una festa que acabà amb un ball de saló. La Junta Directiva, per altra part, ens prega que amb el seu nom i amb motiu de ser el primer octubre el "Dia Internacional de les Persones Majors", decretat per la ONU, felicitem totes les persones majors del poble.

Sembla que encara hi ha gent que necessita ensenyar-li on ha de depositar tant el fems com el material que s'ha de reciclar

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

Videos i CD's

- Blur.
- Casino: Music from the motion picture.
- Duke Ellington: This is Jazz.
- Romeo and Juliet: Music from the motion picture.
- Van Morrison: The Healing Game.
- Astérix en América. Fox video.
- Aventures d'en Massagran. La Magrana: Club Super 3.
- La Leyenda de los Grandes Clubs Europeos. Midca films.
- Sopa de Ganso. Colección los Hermanos Marx. Universal Pictures.

**Consell Insular
de Mallorca**

HORARI

De dilluns a divendres: de les 17 a les 20 h.
Dissabtes: de les 10 a les 13 h.

Germanes de la Caritat: 200 anys de vida i de servei

Dia 29 de setembre de 1998 es complirà el II Centenari de l'obertura de la primera casa de la Congregació de Germanes de Caritat; una Congregació que fou fundada aquest dia de l'any 1798 pel rector de Felanitx, mossèn Antoni Roig i Reixart, amb la voluntat d'atendre les necessitats dels petits i pobres del poble. Aleshores quatre dones es varen posar al front d'aquella primera casa de Caritat: Maria Aina Nebot, Bàrbara Oliver, Francina Antich i Catalina Rosselló. Així va començar una història de servei al poble que ha anat prosperant al llarg dels 200 anys que ara es commemoren, i que té un clar i ferm projecte de continuïtat i creixement.

En la fundació de les Germanes de la Caritat hi va haver una inspiració en els plans apostòlics de Sant Vicenç de Paül, que també va incorporar la dona als seus projectes a favor del pobres, fundador de les Filles de la Caritat, l'any 1633. Una vegada reconegut aquest fet i tenint en compte que la Congregació de les Germanes de la Caritat va ésser molt influïda per la fundació de Sant Vicenç de Paül, a partir de les segones regles que la casa de Felanitx tengué l'any 1827, és necessari deixar ben clar que Antoni Roig no va establir a la seva parròquia una comunitat que seguís exactament el model de les Filles de la Caritat. Per circumstàncies polítiques, però, no va ésser fins a mitjans del segle XIX, moment en què començaren a afluir-se les dures represions governamentals contra l'Església, quan es va obrir la segona casa de Caritat, a Manacor, l'any 1846, fundada aquí pel que seria rector de Santa Maria del Camí, mossèn Rafel Caldentey.

La casa mare de Felanitx va ésser l'origen, l'any 1849, d'una nova a Pollença, i des de llavors s'han anat obrint noves cases depenents de la de Felanitx: Lluçmajor, Porreres, Sóller, Sineu... i altres d'autònomes, però que segueixen la inspiració de mossèn Antoni Roig: Binissalem (1850), Sencelles (1851) de la qual fou fundadora i primera superiora la beata Francinaina de la Mare de Déu dels Dolors i la de Santa Maria (1860).

La casa de Montuïri es va fundar el 27 d'abril de 1867. I les Germanes de la Caritat han romàs al nostre poble fins al 17 de juliol de 1984 en què, la

Quan les Germanes de la Caritat estaven a Montuïri, no sols acollien les nines i adolescents que amb elles s'educaven, sinó també al-lotes joves majors. Aquí en veim un grup que l'any 1947 escenificaren la comèdia "Fabiola". Ara ja són molt majors. D'esquerra a dreta a la fila de dalt hem reconegut na Francisca "Menut", Catalina "Llulla", Margalida Cardell, Magdalena "Capçana", Margalida "de Meià". A la segona fila, Magdalena "Queló", Tonina Aina "Serena", Maria "Collet", dues desconegudes i una "Mosson".

Congregació, per motius interns, sobretot per manca de vocacions, va decidir la supressió de la casa de Montuïri. Han estat 117 anys d'atencions i acollida per part del poble, i a canvi la gent ha rebut d'elles un constant servei desinteressat, d'una manera particular en l'aspecte social, educatiu i religiós, destacant la cura de malalts i l'ensenyament a la infància.

D'aquí un any es complirà el 200 aniversari de la fundació de la Congregació, si bé l'obertura oficial del bicentenari tengué lloc a la Parròquia de Felanitx el passat 27 de setembre amb una Eucaristia i exposició representativa de la història i actualitat d'aquesta congregació mallorquina tan fortament arrelada en els pobles de l'Illa.

música bar

Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

Cristòfol Andreu Amengual

17 anys, estudiant de COU i bon esportista

Recentment ha estat convocat a la selecció balear sub-18 de futbol

En Cristòfol – més conegut com en Cris– nasqué fa 17 anys, dia 21 de març del 1980. Afeccionat des de petit al futbol, aquest jove tan simpàtic, ha sabut compaginar l'oci de l'esport amb el deure estudiantil. Ara, aquest curs, es disposa a emprendre el COU una vegada que ja ha complert a La Salle de Palma els tres anys de batxillerat –BUP– en la secció de Lletres Mixtes.

Cal indicar, tot seguit, a nivell esportiu, que en Cris ha estat convocat, recentment, per la selecció balear sub-18 de futbol. Doncs, amb aquesta esplendent carta de presentació, anem, tot d'una, a conèixer-lo una mica més de prop.

– Per quin motiu et decidires a cursar el batxillerat a Ciutat?

– Perquè sempre m'havia fet il·lusió jugar a futbol a Palma. De més petit vaig tenir l'ocasió de fer-ho: m'havia entrenat dos mesos amb el Mallorca i, després, l'equip de La Salle s'interessà per mi i volgué fitxar-me. M'estic referint a la categoria de Cadet B. Enguany farà ja quatre temporades que som jugador d'aquest club –La Salle–. Mon pare –afegeix trescant en la memòria– m'aconsellà que si havia de jugar allà, a Ciutat, hi havia també de cursar els estudis. I estic satisfet d'haver pres aquesta decisió, ja que he topat amb molta bona gent, molt bons companys.

– Cris: ets un home més aviat de Lletres que no de Ciències? Deliberà-ho.

– Evidentment! –exclama somrient-me–. Les Ciències mai han estat el meu fort. La literatura, a mi, tant la castellana com la catalana, sempre m'ha fascinat. Però vaig triar el batxillerat de Lletres Mixtes per poder estudiar matemàtiques, ja que em suggeriren que era una assignatura sempre profitosa. Els alumnes del batxillerat de Lletres Pures reben grec en lloc de matemàtiques, és l'única diferència.

– Estic informat que de dilluns a divendres romans en un pis palmesà, però, cohabites amb qualche montuïrer més?

– Bé; l'any passat va ésser la primera vegada que vaig romandre en un pis, a Palma. Érem cinc persones que hi vivíem: tres amigues de Montuïri i una de Manacor – a més a més d'en Cris, clar–. Aquestes al·lotes, però, ja feia un cert temps que hi residien.

– Estaves ben acompanyat amb tot aquest "harem", eh?!

– Sí, és veritat –somriu, ens miram i esclafim a riure, els dos, i prossegueix–. Sí, a més a més, són molt bones nines i ens duim molt bé. Enguany, a més de jo, hi tornarà haver dues montuïreres –durant el curs passat eren tres–.

– Quin és el teu objectiu immediat en l'àrea acadèmica estudiantil?

– Una vegada acabat el COU, el meu objectiu és poder estudiar a l'INEF (Institut Nacional d'Educació Física) a Barcelona o a Madrid.

– I a nivell professional, a què voldries dedicar-te una vegada assolida la llicenciatura?

– M'agradaria bastant poder ésser preparador físic de qualche equip de futbol –ho proclama amb el posat serè i convincent–. I si aquesta tasca em permetés, a la vegada, poder jugar en un equip com el Montuïri, a 3ª divisió, seria fantàstic...

– Com a bon esportista que ets, con-

ta'ns quan t'entrenes i com compagines el temps lliure?

– M'entren durant quatre dies a la setmana, de dimarts a divendres. Cada entrenament d'aquests consta de dues hores. Abans disputàvem el partit els dissabtes; ara, en canvi, ho feim els diumenges el matí. El temps que em queda després d'assistir a classe i d'anar a l'entrenament és ben poquet, però el dedic a estudiar o a adesar quelcom del pis, o una altra cosa –proferix en un to compassat, responsable–. En arribar el cap de setmana, quan retorn al poble, desig gaudir de la presència dels amics d'aquí, ja que no ho puc fer quan estic a Ciutat.

I és que si l'amistat fos assignatura, en Cris assoliria matrícula d'honor, vos ho asseguro!

– A quina categoria pertanyes actualment com a jugador de La Salle?

– Amb el La Salle estam jugant a la lliga Autònoma, que pertany a la categoria de juvenils B. A la vegada, emperò, adesiara, jug també a la lliga Divisió d'Honor, la qual és la màxima il·lusió per a un futbolista juvenil. Seria el meu desig poder-hi jugar sempre, mentre tengui l'edat per fer-ho, clar.

– Parla'ns, Cris, d'aquesta bona nova: que hagis estat convocat per a representar la selecció balear.

– Fa uns dies em cridaren perquè jugués amb la selecció balear sub-18. Estic molt satisfet per mor d'aquesta convocatòria. Quan era benjamí ja vaig formar part de la selecció balear. Me'n record que ens enfrontàrem al Barça, al Madrid i a l'Olimpique de Marsella –equip francès, aquest darrer–.

– Ets seguidor o fan de qualche equip de futbol? De quin?

– Som del Barça, però també del Mallorca. No m'hi consider fanàtic, però sí un atent simpatitzant, moderadament.

Les seves paraules són com ell mateix, temperades i dòcils.

– Enguany –continua– el cor es decanta més cap al Mallorca i, ara per ara, som més mallorquinista que culé. Desig que el Mallorca aconseguixi la per-

manència a primera divisió i que sigui per molts d'anys!

– **Cris: fes-nos el teu pronòstic final del Barça i del Mallorca respecte a la classificació que puguin assolir aquests equips, una vegada concloua l'actual campanya acabada d'estrenar. En la lliga –la sumptuosa “Lliga de les Estrelles”– el Barça crec que aconseguirà fer-se amb el títol o, sinó, farà subcampió. El Mallorca, per altra part, arribarà a la UEFA.**

– Sí?! –l'entrevistador se sorprèn gràtament d'aquest darrer vaticini–. Sí; crec que l'equip de les Illes completarà una campanya molt digna.

– **I què esperes de l'equip català en la “Champion's League”?**

– En aquesta competició, la lliga europea, tenc menys esperances; el Barça difícilment podrà superar les semifinals.

– **A més del futbol, de quines altres dedicacions gaudeixes?**

– A mi m'agrada molt esquiar; és un esport d'alta muntanya ben entretingut. Ja fa uns quants anys que el practico, quan ve l'hivern. Abans hi solia anar

juntament amb la família, quan era més jove. Ara hi vaig aprofitant la Setmana Blanca, en la qual s'organitzen, any rere any, viatges per a joves com nosaltres. Allà sempre hi trobes coneguts i, alhora, fas molts d'amics, que és el més important. Hi sol haver un clima molt amigable entre tots.

– **Cris: quin tipus de música prefereixes per escoltar?**

– En general preferesc el rock català, sobretot grups com Sau, El Pets o Els Gossos. No som el típic jove que sol optar per estils renouers “heavys”.

– **I en literatura: prosa o poesia?**

– La prosa sempre m'ha motivat més que la poesia. M'agrada molt llegir novel·la en català, encara que no tenguí cap autor preferent.

– **Amb dues pinzellades, Cris. Defineix-nos, al teu parer, els trets característics del jove montuïrer estàndard.**

– Aquesta pregunta m'ha agradat! –exclama mig aixecant-se de la cadira–. El jove de Montuïri és un jove que defensa molt les seves idees: el poble està per damunt de tot. El montuïrer se sent molt orgullós de les seves arrels. Les ganes de viure, aquest caràcter marxós, distés, alegre, ens identifica. Com més enfora i fas del poble, com jo ara, estant a Ciutat, més et sents d'aquí, és inevitable.

– **Creus que Montuïri és un poble eixerit, despert, amical?**

– Montuïri és un lloc eixerit com poès, un poble molt obert que acull la gent de defora amb el braç obert: les festes

de Sant Bartomeu en són un bon exemple. Hem de dir així mateix que per ser un municipi tan petit, tenim una piscina local, així com ara representació esportiva considerable: hi ha equips de bàsquet, set equips de futbol, sense comptar els de futbol, etc.

– **Què hi manca al nostre poble, perquè sigui l'indret òptim per a la majoria dels nostres conveïns?**

La seva resposta es recrea amb l'esport.

– Crec que s'haurien de potenciar altres activitats diferents del futbol o del bàsquet, ja que hi ha al·lots que practiquen l'atletisme o el ciclisme, per exemple, i, per fer-ho, s'haurien de desplaçar per entrenar-se o haurien de fitxar per clubs d'altres indrets de l'illa. A mi el futbol és l'esport que més m'atreu, però un ha de mirar pels demés, s'ha d'interessar, si és possible, per entendre els gusts, les tendències dels altres.

I aquí enllestíem aquest succint diàleg juvenil, tenint com escenari la terrassa de la llar familiar de l'entrevistat, des d'on divisàrem la llum plètòrica del gran astre i, alhora, la llum tendra del record, del present i de l'esdevenidor d'un jove, en Cris, al qual l'harmonia vital no sembla mai ésser-li escàpola. Educat, desimbolt i jovialíssim són només tres mots qualificatius del nostre col·locutor d'avui: un entranyable amic de tothom.

De tot cor li desitjam un exitós i esperançador futur futbolístic. Sort i afany!

J. Barceló Cerdà

Carta al director

Sr. Director:

En resposta a la senyera de la nostra Comunitat Autònoma vull expressar, amb aquest escrit, la indignació que em va produir trobar en el digníssim diari “Última Hora” la indigna proposta d'un dels nostres partits polítics de renunciar a la nostra bandera, per la qual tot el qui se senti “baleàric” n'està orgullós.

No em cap dins la meua comprensió que hi pugui haver un sol mallorquí que anheli suplantar-la per una altra d'una altra comunitat, que no sia la nostra, la baleàrica; dic baleàrica perquè ella representa totes les Illes Balears, no només Mallorca.

La meua opinió insignificant, que quasi no compta, seria abans de fer tal proposta, fer una enquesta per veure que contesta el poble mallorquí, ja que qui ho va proposar fou un partit de Mallorca.

Prec em perdonin per la meua incomprensió, però crec que és ben necessari que meditem les coses abans d'agraviar ningú.

Miquel Mas

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

(Dimarts, tancat)

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

Antoni Munar Ara

Llicenciat en Ciències Físiques per la Universitat de Moscou, relata diferents aspectes de la vida a Rússia

Ens comunicarem per telèfon i quedàrem en veure'ns a S'Hostal. A l'hora convinguda i durant una llarga estona ens cercàvem un a l'altre entre gran quantitat de gent sense trobar-nos. És clar, no ens havíem vist mai personalment. Va esser divertit.

Poc temps després de l'encontre i asseguts els dos devora una petita taula, el qui escriu se sorprèn d'immediat dels ulls nets i la mirada franca del seu interlocutor. Es tracta d'Antoni Munar Ara, nascut a la ciutat de València el 12 de juny de 1970. Té 27 anys, però per l'aspecte físic només n'aparenta 22 o així.

Als pocs moments d'estar junts i durant la conversa, ens adonam, en canvi, que els seus raonaments i el mode d'expressar-se són propis d'una persona de més de 35 anys. Les seves opinions són interessants; té un criteri, diríem, encertat de la societat i del món d'avui. No imposa la seva opinió; l'exposa d'un mode convincent. La seva parla és fluïda, fruit dels seus estudis i les vivències per les que ha passat lluny de ca seva i del seu país.

Llicenciat en Física per la Universitat de Moscou, on hi estudià sis anys, viu actualment a València, capital, on hi està fent el doctorat. És becari de la Generalitat Valenciana.

Com és natural—però no molt corrent—conversa i escriu correctament l'idioma rus.

El seu pare, Antoni Munar Gomila, és de Montuiri; la seva mare, Mª Dolors Ara Soler, és valenciana.

— Els teus primers estudis, Toni?

— Els estudis primaris—contesta— fins al COU sempre a València i a l'Escola Pública. Més tard vaig fer el primer curs d'Enginyeria Industrial també a València.

— Quins anys estigueres a Moscou?

— Des de 1989 a 1996. Quan hi vaig arribar per primera vegada el règim s'anava suavitzant i el "muro" de Berlín estava caient.

— Per quina causa et decidires a estudiar a l'antiga Unió Soviètica?

L'entrevistat ens està mirant oberta-

ment; no hi ha cap racó ocult dins les seves pupil·les. Contesta a la nostra pregunta.

— Jo estava cercant... i vaig saber que a la Unió Soviètica donaven unes beques d'estudis molt completes. Em vaig decidir i vaig fer la petició per ingressar a la Universitat de Moscou. Als tres mesos em contestaren acceptant-me. Va esser una agradable sorpresa, però també una preocupació: Moscou està molt enfora.

— I la reacció dels teus pares?

— També fou per a ells, diríem, una notícia inesperada, però accediren, no hi estigueren en contra.

— Quina branca de les ciències elegires?

— Ciències Físiques.

— En què consistien aquestes beques d'estudis que atorgava la URSS?

— Indubtablement, com he dit abans, eren més completes que les d'altres països. A l'inici ja et donaven el bitllet d'avió abans de començar el primer curs, per al trasllat; i altra volta en acabar la carrera, un sou cada mes, assegurança sanitària, descomptes per menjar al menjador dels estudiants, descomptes per viatjar per dins i fora del país...

— Hi havia completa llibertat per

viatjar a través de tota la Unió Soviètica?

— Al principi que vaig esser allà és possible que posassin algun inconvenient per visitar certes zones. Els primers anys només em podia moure per dins Moscou. Això també passa a altres països. Poc a poc aquesta rigidesa estatal es va anar atenuant i vaig poder viatjar en completa llibertat per tot el territori de la URSS. Estant a Moscou he visitat Leningrado (l'actual San Petersburg) part de Sibèria, Odessa, Àsia Central; fins i tot amb el transiberià vaig viatjar fins a Pequín.

— No ens diguis! Això és un llarg viatge!

— Així és. Des de Moscou a Pequín, on a través d'Àsia Central el tren es desvia cap a Pequín, són sis dies viatjant nit i dia. Durant aquest viatge les temperatures eren baixíssimes, rigoroses, els termòmetres marcaven 37° sota zero. Si hagués anat a la fi del viatge, sense desviar-me cap a la capital xinesa, fins a Vladivostok, son set dies des de Moscou. Les distàncies són immenses.

— Eren molts els estudiants estrangers a la Universitat moscovita?

— Moltíssims. A milers. A mi m'allotjaren a un immens edifici de quatre plantes, el qual compartíem estudiants estangers de noranta països.

— De quina part del món eren més nombrosos?

— Els qui més abundaven eren els del tercer món, especialment els cubans. Vaig conèixer estudiants de color de l'Àfrica intel·ligentíssims. També del món occidental, com eren els nord-americans i anglesos, però pocs.

— Mallorquins, quants?

Fa un gest amb la cara com si es disculpàs.

— Crec que l'únic mallorquí de la Universitat de Moscou era jo; però de diferents regions d'Espanya n'hi havia uns quaranta.

Fa una pausa breu i continua.

— L'únic mallorquí que vaig trobar era

de Palma i ens encontrarem a Samar-Kanda, estat d'Uzbekistan, molt a prop d'Afganistan. Ell estudiava a la Universitat de Kiev. No ens hem tornat veure més.

- Què ens pots dir del sistema educatiu de la Universitat de Moscou?

- Per expressar-ho d'un mode senzill he de dir per començar que el professorat era rus, molt ben preparat. Mai vaig sentir una queixa de cap professor. Un detall interessant era que venien a l'aula sense apunts. Eren extraordinaris. Els plans educatius, molt ben preparats; els professors, repetesc, molt seriosos i preocupats al màxim pels alumnes. Els darrers temps començaren a venir, convidats per compartir algunes classes, professors francesos, alemanys (molts), anglesos, canadencs i altres americans. La Universitat russa, la que jo vaig conèixer, és molt parellada a la nord-americana. No està massificada. Érem uns vint-i-cinc estudiants per classe, però, això sí, hi havia una gran quantitat de personal auxiliar. El sistema de tutoria era molt desenvolupat; un tutor només tenia de dos a tres alumnes. El sistema educatiu, i el professorat pròpiament dit, molt a prop de l'alumnat.

- En quin idioma s'impartien les classes?

Fa una aclaració quan contesta.

- He de dir abans de res, que quan ingressés a la Universitat, el primer any estudies el rus intensament i d'un mode especial el vocabulari que empraràs en les matèries a les que t'has de dedicar. Les classes són en l'idioma rus. No em fou difícil l'adaptació.

- Per curiositat: una expressió molt corrent per saludar-se en la llengua dels russos?

L'únic moment que l'hem vist somriure. Contesta seguidament.

- "Kak dilà". És una expressió molt corrent en rus i que vol dir: com va?

- La següent pregunta pot tenir una llarga resposta. No tenim espai per això. Demanam una contesta breu. Com són els russos? Durant molts d'anys creim que hem tengut una idea equivocada d'ells.

- Així és. És mal de definir el caràcter d'una nació de més de 150 milions d'habitants. Si aquest país és Rússia, més difícil encara. Sí, puc dir-te que des de la revolució, en què ensenyaren a tothom a

"Els russos de 1997 no són els mateixos de 1947, han canviat, és una altra generació totalment diferent"

llegir i escriure, l'interès per la cultura ha anat en augment. Gran inquietud pel fet cultural. Les classes socials, tipus piramidal. La societat està polaritzada; són rics o pobres, no hi ha classe mitjana. És un país gran i un gran país, aquesta particularitat els imprimeix la seva marca, són com els nord-americans en aquest aspecte. El sentiment patriòtic de la segona guerra mundial persisteix dins ells; però els russos de 1997 no són els mateixos de 1947, han canviat, és una altra generació totalment diferent. Abans construïen el país, ara s'estan integrant al món actual. Tenen interès per conèixer el món occidental.

- Quina idea tenen del nostre país?

- Espanya els crida molt l'atenció. El pas de l'antic règim a la democràcia els admira encara. Tenen del poble espanyol una idea romàntica.

- Conegueres algun dels nins espanyols que evacuaren a Rússia durant la revolució del 1936-39?

- Sí; i em causaren molt bona impressió. Tots els que vaig saludar tenien carrera. Gent molt preparada i amb molta cultura.

- Què ens pots dir dels moscovites, concretament?

- La gent és afable. Allà m'hi vaig sentir molt bé, sense cap problema. Hi vaig deixar bastants d'amics de la

mateixa Rússia i estrangers. Tenim contactes per correu. Tal volta un poquet cregutets, amb una certa prepotència. En canvi els de Leningrado són més humils, més accessibles i simpàtics, però tots molt bona gent. Amb quant hem dit dels moscovites hem de puntualitzar que Moscou és una capital de deu milions d'habitants i que a les rodalies, o sia dos-cents quilòmetres al voltant, n'hi viuen quatre milions més. És un petit món que no és rar que sia un poquet distint.

- Quins són els problemes dels russos en general?

- Tenen els mateixos problemes que els espanyols o qualssevol altres persones d'occident; matitzant tal volta un poquet, però iguals. Persones corrents, senzilles, agradables... no són gent d'un altre planeta.

Hem tractat de conèixer superficialment, amb el poc espai de què disposam, el sistema educatiu i la gent d'aquest extens país, que fou la URSS. Amb el nostre interlocutor l'hem redescobert i conegut d'un poc més a prop. Un gran país carregat d'història i que per a molts sempre ha estat un enigma. Una terra i uns habitants molt lluny de nosaltres i dels nostres costums. Però, com diu molt bé en Toni, "no són gent d'un altre planeta".

Miquel Martorell Arbona

Millor... i més a prop

Super Montuïri

Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix fresc • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

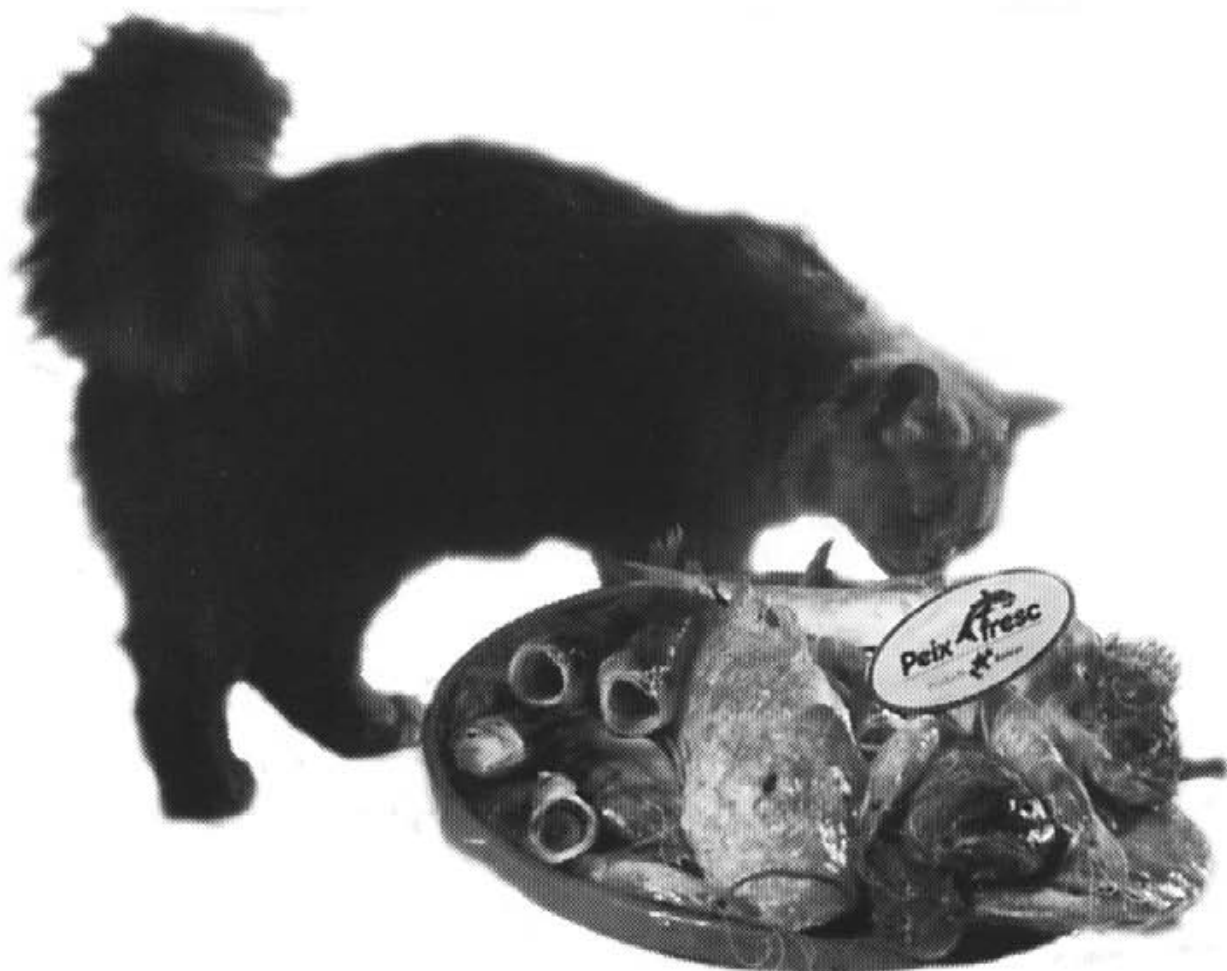
C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuïri

Els qui més entenen de peix prefereixen el **peix fresc.**

Qualitat és salut

*Per assaborir més el peix i per gaudir-ne de totes les propietats
nutritives, no hi ha res millor que el peix fresc. I el més fresc de
tots és, naturalment, el peix d'aquí, de les nostres Illes.*

GOVERN BALEAR
Conselleria d'Agricultura,
Comerç i Indústria

Producte
Balear

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Tornada des Puig

El dia de la festa des Puig ha estat des de temps immemorial una diada d'esbarjo, de concentració allà dalt, de quasi tot el poble; de retrobar-se amb la gent escampada per aquí i per allà, però, sobretot, és un aplegament on es passen unes hores agradables amb aquelles pesones que més t'uneixen. Era el 1950 –any envant, any enrere– quan na Catalina Mulet "Llebre" i na Maria "Rubertera", a la tornada, feren centrar l'objectiu cap a elles, i així ha romangué una engrescadora panoràmica de les moltes que captà Bartomeu Sampol.

Records d'infantesa**L'origen de la meva vocació sacerdotal**

Per les vacances de Pasqua de 1953, dos mesos i mig abans de l'ordenació sacerdotal, quan els meus pares i germans preparaven la festa de la Missa Nova, mumare, davant tots, em va revelar un secret i em va dir: "El dia que vares néixer, vaig dir a Déu Pare del cel: Senyor, em prengueu un fill quan va morir en Miquelet, dos mesos després de la seva 1ª Comunió, el 19-6-1927; i avui, un any i mig després, em donau dos bessons; són vostres, si els voleu per Vós, però almanco triau el més robust". I aquest era jo. Com podeu imaginar, vaig quedar tot confús i a la vegada molt agraït a mumare que així em va descobrir l'origen de la meva vocació: Déu em cridà des del sí matern o tot d'una acabat de néixer. Per

això ho vaig dir públicament davant el mestre i els meus companys quan em va demanar que volia ser en esser gran.

Entre els records que més suren damunt les aigües tranquil·les de ma infantesa, podria descriure els jocs amb els amics pel carrer o al corral de ca nostra; la il·lusió de passar un diumenge o una festa a casa de la meva dida, a la qual vaig estimar sempre com una segona mare, o descriure les festes de Sant Antoni amb la seva novena i beneïdes, les festes de Pasqua Florida, precedies del Dissabte Sant amb el "Solpàs", el "Sermó del Ramell" i el "Dia des Puig", el "Mes de Maria" o el "Mes del Cor de Jesús", la festa de la Pentecosta amb les seves XL, les festes de Sant Bartomeu amb la

revetla, els Cossiers i el Dimoni que fan de Montuiri el poble "més poble de Mallorca". Però entre tants de records vull descriure el pànic que sentia dins el meu cor d'infant, quan les gruixades nuvolades es desfeien en tempestes, quan els llamps il·luminaven l'univers i rodolava pel pla i les muntanyes, el retronys dels trons. Mumare, al cel sia, ens replegava devora ella, dins la caseta de Son Galiana, com la gallina replega dins les seves ales la llocada venturera per protegir-la de les urpes del falcó o de la milana pollera; i amb la seva protecció maternal i molt devotament ens feia resar el Trisagi o el Sant Rosari fins que havia passat la tempesta. Després, descalços i vivarrons, els germans sortíem a posar els peus dins el bassióts, sanglotejant com anneretes renoveres.

Sebastià Miralles Trobat

Els graons, un element que enriqueix el nostre patrimoni històric i cultural

L'any 1813 l'Ajuntament va acordar fer-hi l'escalonada

L'any que ve, l'any 1998, la parròquia del nostre poble complirà 750 anys i l'any 2000, és a dir, d'aquí quasi bé tres anys, es complirà el set-cents aniversari del naixement de Montuïri com a nucli de població estable.

Per iniciativa del rei Jaume II, els pobladors de Mallorca havien de concentrar-se a les viles, abandonant el sistema de vivendes dispers dels àrabs.

Montuïri, antic districte musulmà que comprenia el terme actual i els veïns d'Algaida i Llucmajor, també fou inclòs dins aquest grup de noves viles.

Per tant, a partir del lloc més elevat, ses Tres Creus i el Molinar, la gent, els montuïrers i montuïreres d'aquell temps, anà ocupant aquest allargassat turó. Construïnt cases als trast que els hi havien estat cedits.

Poca cosa sabem d'aquella època. Segons la butlla del Papa Innocenci IV que divideix l'illa en parròquies, la de Montuïri es anomenada Parròquia de Santa Maria i Sant Pere. La primera -la de Santa Maria-, era una petita església que es trobava al Molinar, prop de la placeta de Ca'n Marc, alguns diuen que a can Millordies, altres que a can Prats. Avui dia tan sols resta de l'existència d'aquest edifici una petita pica d'aigua beneïda. També existeix la possibilitat que fos construïda sobre una mesquita àrab, fet molt comú entre els repobladors catalans del s. XIII.

La segona, la de Sant Pere, és la que actualment coneixem com la de Sant Bartomeu, és a dir, l'actual. Per què s'abandonà una i no l'altra? Ningú ho sap. Es pot suposar que la del Molinar no tenia ja capacitat per créixer degut a les vivendes veïnes i s'elegí l'altra, que com a bona montuïrera també és troba damunt un turó.

Durant segles, l'església de Sant Bartomeu ha sofert moltes reformes. Si vos fixau amb el frontis del portal dels homes, veureu que hi ha distints portals sobreposats que ens indiquen clarament l'antic tamany i forma de l'edifici.

El Roser era anteriorment un carrer que comunicava l'església amb el carrer de na Quintana, mentre que l'actual sagristia també es troba sobre un carrer que comunicava l'actual de Sant Martí amb el

Costa i Llobera. Al segle XVII es dugué a terme la reforma del sòtil com podeu comprovar amb les dates de les pintures que s'hi troben.

Mentrestant, tots els nostres difunts -dic nostres perquè sense aquests venerables ossos la major part de nosaltres no seria aquí- eren enterrats al fossar que es trobava entre el portal principal i ca s'Escolà. Evidentment els que podien, per la seva condició de senyors benestants, eren inhumats dintre del temple on posseïen les seves pròpies tombes familiars, eliminades sense molts d'escrúpols per una suposada reforma allà pels anys seixanta, vergonyosament ja del nostre segle.

El recinte parroquial es completa amb el carreró del Campanar, el pou dels llamps, la Sala Mariana, la Rectoria -un dels edificis més notables del poble i que durant uns anys correu el perill de ser enderrocat per fer-hi una plaça pública- i per últim, l'esplanada contigua al temple que tots coneixem com els graons.

No es pot dir que tinguem molta informació respecte a aquest indret del nostre poble, tal volta, la seva característica com a lloc de pas li ha restat importància respecte als anomenats anteriorment.

El primer document que trobam a l'arxiu municipal sobre aquest lloc emblemàtic és un acord pres per l'ajuntament dia 8 de setembre de l'any 1813 en el qual es parla de la construcció de l'escalonada.

Suposadament, abans d'aquesta reforma el desnivell entre la plaça i l'església era una simple costa o rampa de roca i terra que devia dificultar l'accés al temple, especialment els dies plujosos.

L'escrit diu el següent:

"Convocados y juntados en la sala territorial de la villa de Montuïri del Reino de Mallorca don Josef Gallard, alcalde constitucional, don Pedro Fco. Martorell, don Sebastián Mascaró, don Arnaldo Manera, don Pedro José Nicolau, don Juan Bauzá y don Francisco Trobat y con la intervención de don Gabriel Matheu procurador síndico diciendo: Magnífico Ayuntamiento en atención que tenemos contrato de hacer la escalonada de donde se sube a la Iglesia y en el día de hoy hay la mitad hecha y por la otra mitad se necesita de partetxo, co-

mo son piedras y la villa no se halla en la posibilidad de alquilar carros por falta de fondos y el Sr. Gefe político siempre nos está amenazando por la recomposición de las calles y caminos y por consiguiente se ha acordado nemine discrepante que todos los carros sin excepción de persona vayan a llevar el referido partetxo sin dar cosa alguna a los expresados carros y si acaso hay ninguno que se resiste a ir en dicho transporte de piedras se le multará en la cantidad de 25 libras de multa y todos los gastos que se pueden ocasionar sobre este asunto se pagarán de propios asimismo, y se comisiona a don Francisco Trobat para esta comisión. Así se acordó, resolvió y firmó y por los que no saben firmar firmó uno de los mismos de que doy fe."

Com es pot comprovar, la col·laboració era menys voluntària que ara per adencenar un lloc públic.

També tenim notícia d'un acord pres pel primer ajuntament franquista per adobar algunes zones de l'empedrat, no sabem si aquestes millores es realitzaren.

Però, i ja deixant la vessant històrica, si alguna cosa els distingeix és que són un lloc popular; i popular, com tots vosaltres sabeu, ve de poble. Els graons han vist passar els fills que hem duit a batiar -una forma més de fer-los montuïrers-, han vist casar-se els joves i fins fa poc temps també han contemplat el darrer adéu als nostres difunts.

Han estat el balcó de les festes més vives i viscudes pel poble i fins també recentment eren l'única plaça del poble fins que s'enderrocà l'antiga Casa de la Vila, una altra mala mostra del mal anomenat "progrés" dels anys seixanta.

També eren el nexa o entroncament entre els dos poders que governaven antigament Montuïri, l'espiritual representat per l'església i el civil, per la Casa de la Vila.

L'acompanyament dels cossiers a les autoritats cap a l'Ajuntament quan ha acabat l'Ofici del dia de Sant Bartomeu és tot un símbol d'això que deïm.

Són, per tant, un element més que enriqueix el nostre patrimoni cultural i del qual si que en podem gaudir plenament perquè -encara que soni estúpid dir-ho- els podem trepitjar.

Guillem Mas Miralles

Joan Beltran Lladó "de Can Canai"

Un dels montuïrers que fa cent anys anaren a la guerra de Filipines

Joan Beltran Lladó, més conegut entre els montuïrers com en Joan Canai, va néixer a Manacor dia 14 de novembre de 1875. Era fill de Joan Beltran i d'Antònia Lladó. Es casà a Porreres amb Antònia Martorell i Barceló, dia 11 de juny de 1902. D'aquest matrimoni nasqueren quatre fills: Antònia (encara viva, de 94 anys), Joan, Francesca i Guillem.

Als seus 21 anys en Joan va partir, com a soldat, cap a la guerra de Filipines, fet pel què avui ocupa aquesta secció.

En el camí d'anada tardaren quaranta-un dies per arribar a Filipines, des de Barcelona, i de tornada n'estigueren trenta, ja que vingueren amb un vaixell de carboners. Per anar-se'n-hi també ho feren amb un vaixell de càrrega.

A Filipines lluitaven contra els sublevats, els quals eren els nadius i els anomenaven *insurrectos*. Els *insurrectos* tiraven dards amb una canya buida i en certa ocasió el feriren entre dos dits de la mà.

La seva estada a Filipines fou de quasi tres anys, entre 1896 i 1898. A la lluita -contava ell- en moriren bastants, fins i tot en va veure morir un que estava al seu costat. Una vegada que els soldats espanyols es veren assetjats pels *insurrectos* es varen haver de rendir. I a en Joan "Canai", com la resta dels militars espanyols, li feren entregar les armes, precisament a la mateixa plaça d'Armes de Manila. I ell va recordar molt de temps com els espanyols, trists i plorosos, entraven a aquella plaça amb l'esperança de ser assassinats. Però no fou així, no en mataren cap i al poc temps tornaren a Espanya. "I això -deia ell- que estant en lluita mai no vàrem recular, guanyàrem tots els combats, però no fou així en tots els indrets de Filipines. Passàrem jolts calamitats, set, fam... Durant molt de temps encara semblava que sentia la veu forta i impetuosa del meu capità que ens encoratjava cap a la victòria. També record -deia ell- que em vaig trobar amb un altre montuïrer, el tinent Guillem Garcia Lladó "Mosson", qui també va tornar a Montuïri".

Pel que fa a la gent d'allà, ell opinava que eren molt negres i *xatos*. A les do-

Joan Beltran "Canai" (a l'esquerra) i Joan Baptista, un porrerenc (a la dreta). Tots dos soldats espanyols que anaren a la guerra de Filipines. A l'esquerra encara es veuen els capells que portaven, com tots els soldats espanyols i que s'havien llevat per fer-se aquesta foto, la qual a féu a Manila el 1897.

nes els anomenaven *babais* i als homes, *taus*®.

Tornat a Mallorca féu de pareller en Es Pagos (una possessió de Porreres) i poc temps després d'haver-se casat, va llogar l'hort d'Hortella, en el terme de Sant Joan, on hi va estar 7 anys. D'allà feia dos viatges cada setmana a Felanitx, sobretot per vendre alfals, i l'hi compraven a can Puça.

Quan els seus fills tengueren 7 ò 8 anys deixaren l'hort d'Hortella i vengueren a Montuïri i llogaren Can Canai. Allà les coses li varen rodolar bé i al cap d'un grapat d'anys va poder comprar dues quarterades a Sa Torre. I així fou com després d'haver estat 12 anys a Son Canai i 4 a Son Collell pogué venir a viure a la vila on ja conrava les terres pròpies. A Sa Torre hi va fer un pou, una sinia i una caseta. També va comprar dos solars al carrer del Velar de Sa Torre. En un d'aquest solars hi va fer una casa i a l'altra n'hi deixà una de mig enllestida. Aleshores cada setmana ana-

va a vendre hortalisses a Lluçmajor. I essent que el carro no era ple, se'n duia dones que també hi anaven a vendre i per aquest viatge les cobrava dues pessetes a cadascuna. I en arribar de Lluçmajor, a ca seva, els diumenges la seva dona li tenia preparada una botella amb dues quarts de vi, com a premi pel seu esforç. I així tots els diumenges.

El seu nét també ens contà una anècdota que recorda sobre ell: quan tenia trenta-cinc anys, va anar a una curandera de Palma. La curandera li va dir que si no deixava de fumar (que per cert n'havia après a Filipines) es moriria prest. De tornada cap a Montuïri, amb el tren, va tirar la capsa i no va tornar fumar mai més.

D'aquesta anècdota sobresurt el desig de viure que, segons sembla, el caracteritzava. Sabem que era un home que va començar amb les mans damunt el cap, gairebé de no res. Quan es va jubilar ho va repartir tot als seus fills.

Als seus 93 anys, dos abans de morir, encara feia qualque feineta, llegia els diaris i conservava el valuós prodigi de recordar-se'n de tot. Posteriorment, a causa d'un debilitament de la memòria, perdé la noció del temps i preguntes com: *Quan fou allò de Filipines?, Què va anar a fer a Filipines?...* en ell ja no trobaven resposta.

Fou, sens dubte, un personatge peculiar que, gràcies a la seva enteresa, va vèncer sofriments, fam i moltes altres calamitats. Un home que pogué contar moltes vivències i anècdotes als seus fills i néts, els quals se sentien afalagats per la gesta del seu avantpassat.

Quan li demanaven si arribaria als cent anys responia amb un cert recel i alhora esperançat. Aquest desig, que ell expressava en reserves, no es va veure complert perquè morí dia 24 de març de 1970, als 95 anys. La seva mort fou notícia bàsicament per dos motius: per ser l'home més vell de Montuïri i per ser supervivent de la guerra de Filipines.

Catalina Barceló
O. Arbona

*) Algunes dades són tretes del llibre "Un poble un temps" de Joan Miralles, altres de *Bona Pau* (Cfr. nº 198 d'agost de 1969) i la resta dels seus néts.

Orquidea

Perlas
Orquidea®

Bon setembre per assecar figues

A Mallorca solament hi ha el 10% de les figueres que fa quaranta anys hi havia. I se'n segueixen arrabassant

*Es pobre figueraler
passa la vida penada:
en veure s'ennigulada
quan té tauleta posada,
corrents a entrar es sequer!*

El mes de setembre, de la mateixa manera que la resta de mesos de l'any, té refranys; el més popular diu: "Setembre o seca les fons o arrossega es ponts".

Enguany a Montuïri, les pluges, fins al moment d'escriure -estam a dia vint- no hi hagut negades ni torrentades. Si d'aquí a l'acabament de mes no ho fa, aquesta dita enguany haurà fallat, ja que ni s'han eixugades les fons, gràcies a les pluges d'agost, ni s'han esbucats els ponts.

Aqueixa meteorologia ha estat bona? Idò sí, pel voltant de Sant Bartomeu va bé faci una bona saó per així tenir bon llaurar disminuir la forta calor. Els arbres tenen saó i els fruits maduren millor. El ploure tants de dies i tanta d'humitat com hem patit aquests darrers anys no és bo per res, perquè si bé s'ha acabat de batre solament hi ha el gra entrat i queden per arreplegar gairebé totes les fruites i hortalisses; hem d'enfilars les tomàtigs, recollir els melons tardans per a estotjar, pomes, raïm i altres fruites i hortalisses, i si el temps és plujós es podreixen, i encara en allò que més perjudica és a les figues, que si s'allarga el mal temps es baden a la figuera, tornen blanques i agres i no serveixen ni per donar els pores.

Enguany, però, el temps fins en el moment d'escriure s'ha portat bé. Per les festes de Sant Bartomeu, com sol succeir gairebé sempre, el paperí es banya i durant el més d'agost, a redols plogué de debò, 86'5 litres dia 25, afegint als 17 de dia 18 i dos dies més que va fer dues brusques, sumen al més d'agost 105 litres. Aqueixes pluges han estat molt bones perquè no ha fet calabruix ni torrentades; el temps es refrescà, matà la forta calor, el tractors tenen bon llaurar i les ametles són molt fàcils d'espolsar degut que la goma està humida i no tan aferrada al fruit i les garroves també.

Pel que fa a les figues, com que ara no es fan sequers d'importància, tot s'esti-

Avui ja no és com aquell temps que es podien contemplar aquestes escenes

rar, d'uns quants canyissos, pel setembre hem tingut molts de dies de sol, se n'han aprofitades moltes, però també podem veure que n'han quedades moltes sense arreplegar. Arreu es veuen solades i enlloc es veuen sequers.

I és que l'assecar figues du prou feines, perquè no són com les ametles que és recol·leixen amb teles o xarxes i basta anar una vegada a cada ametler. A les figueres han de fer moltes passades i el collir-les i aplegar-les s'ha de fer a mà i d'una en una, després les han d'espargir damunt els canyissos, escampar-los al sol, i no diguem de la feina que comporta l'aplanar-les i fer acops. Per fer-ne, primer se seleccionen els millors, després les han de badar i quan han estat dos dies al sol acoblar-les i deixar-les fer fins que estiguin seques.

Si el temps no es gaire bo quan han estat uns quants dies damunt el canyís les han de fer forneres; o sia escalfar-les dins el forn perquè acabin d'assecar, i sembla que ningú està disposat a fer tanta feina. Enguany, tot i que hagi estat un any de bon sol i de molt bones figues, per fora vila no se senten cantar figueralers ni se sent a dir de cap ball de sequer.

Els vells pagesos estavem avesats a collir i aplegar figues i agafar picor pels

braços, figuerols pels dits, picades de formigues carnisseres, qualche dragó aferrat així com també rapinyades per les cames i cuixes, conseqüència de pujar i davallar a les figueres aferrats per la soca. Però com que hi estavem avesats, cantant les collíem i aplegàvem i feien un bo sequer. Però ara, tot i que se segueixi xerrant de figues i sequers i a Lloret de Vista Alegre, any rera any, se celebri la festa del sequer, reviscolant com era altre temps la pagesia, allò cert és que figues se n'aprofiten molt poques, i això que sols hi ha el 10% de figueres de les que hi havia antany i se'n segueixen arrabassant. S'altre dia, fent una volta amb la bicicleta, vaig veure com una palera n'arrabassava. Vaig saludar l'amo i preguntant-li perquè les arrabassava, em digué: "tanmateix no hi cull cap figa i em fan nosa per llaurar amb el tractor".

Sortosament no tot és negatiu, hi ha gent que en torna sembrar, i hi ha finques -en sé dues o tres- que assequen i aprofiten totes les figues que poden.

Tant de bo es tornàs recuperar els figuerals, i l'assecar figues i els balls de sequer. Serà difícil, però cal ésser optimistes i fer cas de la dita que diu: "no hi ha temps que no torn".

Sion Nicolau

S'ha format un equip de bàsquet sénior femení

Els equips base de futbol i bàsquet comencen la lliga aquest mes

Aquest mes començam amb una molt bona notícia, de les que ens alegren de veritat. A Montuïri s'ha format un nou equip de bàsquet sénior femení.

És veritablement una excel·lent notícia perquè representa dos aspectes destacats: Primer, la consolidació del Club de Bàsquet a la vila i el que suposa de promoció i participació entre la joventut femenina; segon, que aquestes al·lotes, formades a finals de la dècada del 80 i principis del 90, tendran l'oportunitat de tornar practicar un esport que va donar moltes jornades de goig a Montuïri.

Tot i les dificultats de la posada en marxa d'un nou equip -entre aquestes, l'obligatorietat de disposar d'un entrenador titulat- encoratjam des de Bona Pau totes les persones que han fet possible la seva constitució.

Fa dos mesos anunciàvem la formació de l'equip de futbol de III regional integrat per joves montuïrers o relacionats amb Montuïri. Ara ha seguit la del conjunt femení de bàsquet. Tot això és molt bo.

Seguint dins el món de la cistella, el dia 11 d'octubre comencen la competició els tres equips base femenins que ja existien la passada temporada. Dia 4 es fa el sorteig del calendari. Toni Gomila seguirà com a preparador de les mini; el tàndem Joan Verger Bennàssar i Albert Bauçà dirigirà les infantils i Guillem Fiol i Jaume Mayol s'encarregaran de les cadets.

Quant al futbol, els quatre equips de les categories inferiors que mancaven per iniciar la lliga ho faran aquests mes d'octubre: Els benjamins de futbol-7 i els cadets, dia 4; els alevins, dia 11 i els infantils, dia 18.

LES PLANTILLES DELS EQUIPS DE FUTBOL BASE

Benjamins

Bernat Fiol Janer
Joan Martí González Bordas
Miquel Mayol Arbona
Francesc Campins Bauçà
Joan Andreu Coronado González
Miquel Mairata Bauçà
Pep Biel Oliver Gallard
Josep Cerdà Cerdà
Joan Toni Solier Costa

L'equip del Montuïri de I Preferent que jugà el 21 de setembre passat

Joan Pau Oliver Sastre
Miquel Francesc Coll Estarelles
Llorenç Miralles Martorell
Joan Biel Arbona Fornés
Joan Serrano Mena
Jaume Lladó Trobat

.Entrenador:

Guillem Munar Miralles

.Delegats:

Conxa Estarelles Pizà
Pere Cerdà Fiol

Alevins

Josep Sampol Roca
Joan Pere Lladó Trobat
Sergi Vidal González
Jaume Darder Muxi
Gabriel Mayol Arbona
Bartomeu Fullana Moll
Francesc Xavier Mesquida Llinás
Miquel Tous Verger
Joan Jiménez Seguí
Bartomeu Nicolau Mayol
Bernat Miralles Mas
Jaume Palou Garau
Bartomeu Andreu Amengual
Climent Rosselló Serra
Joan Sorell Mulet
Francesc Mas Rigo
Albert Ramonell Miralles

.Entrenador:

Nicolau Llobera Riera

.Delegats:

Rafel Tous Gomila
Bartomeu Nicolau Garcies

Infantils

Francesc Ramon Esteva Roca
Antoni Alcover Mayol
Antoni Vidal González
Bernat David Pajon Mayol
Miquel Gelabert Ferrer
Andreu Galmés Rosselló
Joan Martorell Sansó
Antoni Miquel Valentín Arbona
Jaume Sansó Estrany
Francesc Ginard Fiol
Francesc Ramis Verger
Daniel Ortiz Tinoco
Joan Fornés Truyols
Pere Palou Garau
Raúl Ortiz Tinoco
David Garí Romero
Joan Albert Barceló Ramírez
Josué Serrano Mena
Jordi Gabriel Mayol Amengual
Edwin Henry Jonkheer

.Entrenador:

Francesc Garcia Munar
Pep Antoni Gomila Miralles
.Delegats:
Antoni Vidal Mayans
Sebastià Alcover Amengual

Cadets

Bartomeu Verger Mudoy
Bartomeu Mut Amengual
Gaspar Beltran Herráez
Miquel Joan Amengual Marimon
Pere Pau Pomar Relucio
Joan Francesc Carbonell Ramis

Joan Ramon Rodríguez Ferriol
 Antoni Ferriol Alomar
 Jordi Andreu Oliver Manera
 Joan Miralles Marimon
 Antoni Ribes Mayol
 Joan David Verger Rufián
 Francesc Fernández Munar
 Marc Marcos Cabrera
 Cristòfol Tous Verger
 Miquel Mercadal Gual
.Entrenador:
 Àngel Prado Peinado
.Delegats:
 Miquel Amengual Florit
 Miquel Mercadal
 Damià Verger Socies
 Miquel Miralles Manera

L'equip de tercera regional de començament de temporada

Juvenils

Josep Maria Mas Tugores
 Josep Mateu Sbert
 Guillem Nicolau Pizà
 Bartomeu Gomila Pocoví
 Llorenç Munar Miralles
 Joan Antoni Ramonell Miralles
 Miquel Gili Roig
 Damià Vaquer Ferrer
 Miquel Canyelles Ramonell
 Joan Miralles Martorell
 Miquel Coll Jaume
 Daniel Bayon Fiol
 Joan Gabriel Mateu Sampol
 Jaume Ramonell Miralles
 Jaume Mas Rigo
 Miquel Àngel Coll Jaume
 Antoni Verger Bennàssar
 Miquel Lladó Pocoví
 David de Agosto Cabrera
 Gabriel Sampol Roca
 Bartomeu Fullana Cerdà
.Entrenador:
 Cristòfol Ors Roca
.Delegats:
 Vicenç Vaquer Verger
 José Manuel Bayón Janer

RESULTATS DEL MES DE SETEMBRE

I Preferent

Montuïri, 1 - Peguera, 1
 La Unió, 1 - Montuïri, 2
 Montuïri, 1 - Port de Sóller, 1
 Felanitx, 2 - Montuïri, 2

3ª Regional

Montuïri, 1 - Lloret, 1 -

Juvenils

Montuïri, 5 - Rotlet Molinar, 0
 Alaró, 3 - Montuïri, 3
 Montuïri, 2 - Platges Calvià B, 4
 At Balears B, 4 - Montuïri, 2

Biel Gomila

Els Graons

El mes passat donàrem compte de les diferents aportacions que s'havien fet per als graons, tant particulars com col·lectius. Esmentàrem tots els col·lectius i per un descuit involuntari no citàrem el de l'Associació de Persones Majors. Vàrem incloure la seva aportació de 50.000 pessetes dins la partida de les "imposicions familiars". Creim que aquesta Associació també s'ha de mencionar com els altres col·lectius i és per això que des d'aquí rectificam l'error a la vegada que demanam disculpes aquest descuit.

Cursets prematrimonials

Participam a totes aquelles parelles que prest pensen contreure matrimoni que el pròxim curset prematrimonial se celebrarà a Porreres, a la Residència, i començarà dia 13 d'octubre a les 21 h. Els interessats convé que ho notifiquin a la rectoria.

Catequesi infantil

Dimecres dia 15 d'octubre a les 17'15 h. començarà el curs 1997-98 de catequesi infantil a la rectoria per a alumnes

de segon a cinquè. Serà cada setmana i a la mateixa hora. El primer dia es farà la inscripció.

Procés de fe per a joves

El procés de fe per a joves comença el proper 4 d'octubre en la vetla de Lluc. A partir d'aquí continuaran les trobades setmanalment.

Celebració de la reconciliació

El darrer dijous d'aquest mes, dia 30, a les 20 h. tindrèm la celebració del perdó i de la reconciliació amb motiu de la festivitat de Tots Sants.

Solemnitat de Tots Sants

Com cada any el dia de Tots Sants horabaixa celebrarem missa en el Cementeri a les 16 h. per als nostres avantpassats difunts.

Enguany, com de costum, hi tomarà haver missa en el Cementeri el dia de Tots Sants

Horari de misses

Recordam que ja hem implantat l'horari de misses d'hivern: els dissabtes, a les 20 h., els diumenges, a les 12 i a les 20, els dies feiners (dimecres i divendres) a les 19'30 (després del rosari) i el condol dels funeral començarà a les 19'45 h.

Despatx parroquial

Els dimecres, de les 17'30 a les 19 h. i també en hores a convenir.

Reflexió cristiana

Déu és un Déu de vida

Els qui han llegit l'Evangeli saben molt bé que ens diu que Déu és un Déu de la vida, és a dir, el qui és capaç de donar sentit a la nostra vida i a l'existència de cada dia.

Però jo em deman avui, dins la cultura que vivim a occident: És possible parlar i creure que Déu dóna sentit a la vida? On és que això surt publicat? Qui en parla o en fa publicitat?

Crec que és més fàcil parlar de la cultura de la mort, entenent com a cultura de la mort la buidor, el no trobar sentit ple a la vida.

Ens trobam en un planeta que va agonitzant els seus recursos; treballadors eventuais que viuen provisionalment, joves desocupats, desil·lusionats de la vida, dones que es troben totes soles i en dificultats per treure endavant els seus fills, jubilats amb rendes baixes, vells que fan nosa, droga, atur...

I per fugir d'aquestes situacions s'inventen esports que siguin competició i de grans despeses econòmiques; s'inventen viatges i distraccions. Però en cap moment s'acudeix a la font de la vida.

No seria bo començar a pensar que la solució per trobar sentit a la vida ja està inventada? No seria bo cercar-ho dins l'Evangeli, on, amb un llenguatge senzill ens diu que la fraternitat, la solidaritat és posar els béns en comú? L'estimació, el respecte són la base perquè tothom –i dic tothom i no alguns– trobi sentit ple a la vida.

No es podria fer un invent per atracar-nos a Déu per veure si això és ver, i si això que Ell diu és realitat? Que en Ell i d'Ell trobarem tot quant amb tanta ansietat cercam fora d'Ell.

Que cada u ho reflexioni. No podem perdre res.

Nofre Torres, Rector

Temps passat

10 anys enrere

Octubre de 1987

Proposta de reprovació al batle

En el ple extraordinari celebrat a la sala d'actes de l'Ajuntament es va votar una moció per "reprovar l'actuació del batle Joan A. Ramonell per la utilització de símbols i béns públics amb fins partidistes". El resultat fou d'empat, motiu pel qual no s'aprovà la proposta de reprovació.

25 anys enrere

Octubre de 1972

Bàsquet per primera vegada

Amb motiu de la inauguració de la pista de bàsquet d'Es Dau, dia 16 de setembre de 1972, dos equips juvenils, un de cada sexe, dia 8 d'octubre iniciaren per primera vegada a Montuïri la participació en el campionat de Mallorca.

Conferència del P. Hortelano

Més d'un centenar de persones de diferents pobles a més de les de Montuïri acudiren a escoltar la conferència que dia 28 d'octubre de 1972 va pronunciar a l'església el P. Antoni Hortelano, il·lustre redemptorista. D'ell dèiem a Bona Pau que "sense por a dubtes podem qualificar d'extraordinària la seva intervenció, la millor que hi ha hagut en molt de temps".

50 anys enrere

Octubre de 1947

Local per als escriptors

A la sessió de dia 3 d'octubre de 1947 l'Ajuntament acordà arreglar un local per als escriptors, eixecant una paret des del portal de la sala de sessions fins al portal del corral, posant-hi vidrieres i persianes.

100 anys enrere

Octubre de 1897

Destitucions

En vista que l'inspector de queviures i carns de l'Ajuntament, Joan Miralls Mayol, no acudeix a revisar la carn de l'escorxador públic, s'acorda destituir-lo del càrrec. Com també fou destituït el secretari de l'Ajuntament, Maties Manera Verger, per abandonament i faltes.

Inauguració del tren

Dia 7 d'octubre de 1897 fou inaugurat el ramal de la línia fèrrea Santa Maria-Felanitx, que passava per Montuïri. El poble va estar molt content d'aquesta millora. El ferrocarril amb estació a Montuïri, va durar fins al 31 de desembre de 1968. Cal afegir que en aquell temps circulava una locomotora amb el nom de Montuïri, la núm. 17, que fou construïda l'any 1881 per *Nasmyth Wilson*, que pesava 29 tones.

Noces d'argent

14 octubre 1972

Antoni Gomila Jaume "Canet" amb Antònia Garcias Pocoví "Mosson"

Cuinar en casa

Coca de formatge

Ingredients de la pasta

400 gms. de farina de força
200 " de margarina (*Tulipan*)
2 vermells d'ou
100 " de sucre
1/4 de llimona rallada

Ingredients pel farciment

5 vermells d'ou
4 cullerades de farina
100 gms. de sucre
1/4 de nata
2 "tarrines" formatge "Filadelfia"
melmelada de gerd (*Frambuesa*)

Elaboració

Mesclar tots els ingredients manco la farina. Una vegada ben mesclats, afegir-hi la farina fins aconseguir una pasta consistent per al fons del motle.

Pel farciment: els vermells d'ou ben remenats amb sucre, afegir el formatge i la nata, ben remenat, la farina. Pujar els blancs a punt de neu. Mesclar amb la mà molt suaument.

Aquesta coca es pot fer també de poma, tallada molt primeta i després de tenir-la un temps amb sucre.

Pere Cerdà Fiol "Poeto"

Demografia

Setembre de 1997

Naixements

Dia 21.- Jaume Pocoví Ramonell, fill de Jaume i de Maria Antònia.

Defuncions

Dia 22.- Joana Aina Cerdà Garcias "Ferreric", viuda de 82 anys.

Dia 25.- Francisca Miralles Trobat "Magalla", viuda de 86 anys.

Pluviometria

Setembre de 1997

Dia 1.....	0'4 litres m2
" 2.....	2'0 " "
" 16.....	1'5 " "
" 17.....	1'6 " "
" 24.....	2'7 " "
Total	8'2 " "

Noces d'or

18 octubre 1947

Joan Pocoví Roca "Boira" amb Maria Nicolau Verger "Pelut".

30 Octubre 1947

Pere Pocoví Martorell "Saig" amb Antònia Verger Mayol "Fideuera".

Apotecaries

Ariany 5 Oct.	Petra 19 Octubre
Montuïri 12 "	Porreres 26 "

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPÍ - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

Joan Miralles Gomila

50 donacions de sang

Joan Miralles Gomila ha estat el primer montuïrer en arribar a les cinquanta donacions de sang. Per aquest motiu a la trobada anual que tengué lloc a Binissalem el 14 de setembre passat se li va atorgar un diploma en reconeixement a aquesta tan altruista labor. També i per haver superat les 25 donacions s'entregaren insígnies a Antònia Barceló Manera i a Guillem Nicolau Garau. Com també per haver arribat a les 10 donacions, a Francesc Mas Ribas, Margalida Miralles Mesquida, Francisca Nicolau Gomila i Joana Rigo Ribas.

En aquesta trobada comarcal a més de Montuïri i Binissalem hi participaren donants dels pobles d'Alaró, Algaida, Consell, Pla de na Tesa, Pont d'Inca, Pòrtol, Sa Cabaneta, Sencelles, Sant Eugènia i Santa Maria.

Homenatge a Bernat Martorell

El passat mes d'agost en el XL aniversari de la fundació de la parròquia de Sant Joan Mª Vianney, a Lima, es reté un homenatge a Mn. Bernat Martorell (fundador de **Bona Pau**) per haver estat el primer rector d'aquella parròquia i promotor del col·legi. Allà exposà un quarentena de les seves aquarel·les.

La foto és de dia 28 d'agost. La gent té la culpa que les bosses és depositin en el punt verd, ja que hi ha contenidors. Foren retirades dia 2 de setembre. Ara bé, aquest lloc s'hauria de tancar i asfaltar

Glosa

Homenatge ben merescut per la seva cinquantesima donació de sang

És un home de la vila,
 montuïrer el seu llinatge:
 Joan Miralles Gomila
 s'ha guanyat un homenatge
 per la seva valentia.

Cinquanta pics ha donat
 sang per ajudar la gent,
 mols de malalts s'han curat
 quan estaven malament
 d'una extrema gravetat.

Ell i els altres donants
 mereixen això i molt més
 per ajudar els seus germans,
 els qui ho necessiten més,
 entonant "Juntem les mans".

Tenim a Espanya i aquí
 gent bona sense peresa,
 donen sang per tu i per mi
 sense comptar amb cap despesa,
 que ho facin molts d'anys així.

De part de la Germandat
 i de la gent de la vila:
 Joan Miralles Gomila,
 gràcies per haver donat
 cinquanta vegades vida
 al malalt necessitat.

Antònia Adrover

Joan Miralles Gomila ha superat les 50 donacions de sang. També eregà el parell de vaques per llaurar

No hi ha temps que no torn

A Llucmajor es repetirà l'experiència de Sant Llorenç

Alguns de nosaltres, tal volta no han sentit anomenar mai: una arada amb orelles de fust, unes camelles, una arada amb barreres... referint-nos a eines del camp.

Com ja sabran els nostres lectors, el passat mes d'agost, a rel de les festes de Sant Llorenç des Cardassar, la gent d'aquest poble tengué oportunitat de veure emprar algunes d'aquestes eines, avui pròpies de museu, de les quals se serviren els nostres avantpassats fa més de cent anys per conrar el camp.

La idea de mostrar al poble com s'empraven aquests ormeigs, la tengueren en Joan Miralles "Canet, de Sa Corona", ajudat pel nostre col·laborador Melcior Nicolau.

D'on tragueren les dues vaquetes mallorquines, no ho sabem, però les aconseguiren, les ensenyaren, les endiumenjaren amb els aparells de feina —coixins, jou i altres guarnicions— i les transportaren a Sant Llorenç. Allà, una vegada haver junyit el bestiar, en Sion actuà de pereller major. Volem dir que amb el parell de bòvits al front, agafà el mantí de l'arada d'orelles de fust i començà a fer soles.

La demostració fou tot un èxit de públic que s'interessà fortament per un espectacle, una feina que fa un segle era cosa corrent.

Ara, convidats els dos companys pel batle de Llucmajor, perquè repeteixin la seva actuació amb les vaquetes, ho faran a les fires d'aquest poble. Des d'aquí ho participam als lectors perquè puguin admirar la idea i la feina dels nostres dos amics Joan i Sion, els quals, amb la seva actuació i original parell de tir, ens tornaran fer reviure temps llunyans.